

આધ્યાત્મિક કેડી

તંત્રી : સંપાદક : કૈલાસજીહેન એન. પરીખ

॥ પરમ તેજઃદાત્રી મા ગાયત્રી ॥

ૐ ભૂભુવઃ સ્વઃ ૐ તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભર્ગો દેવસ્ય ધીમહિ ધિયો યો નઃ પ્રચોદયાત્ ૐ ॥

શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ

અમદાવાદ - ૧૬

[રજી. નં. ૩૩૬૧]

ગાયત્રી ઉપાસક પૂજ્ય શ્રી શાસ્ત્રીજીએ (નરેન્દ્રભાઈ ખી. દવે) માર્ચ ૧૯૭૫થી મા ગાયત્રીના આદેશથી લોકસેવાનો અભિગમ સ્વીકાર્યો છે. આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિથી ત્રસ્ત વ્યક્તિઓને વ્યક્તિગત મુલાકાત આપી તેમના પ્રશ્નો સુલઝાવવાનો પ્રયત્ન તેઓ વિના મૂલ્યે કરી રહ્યા છે. અસાધ્ય બિમારીથી વ્યથિત વ્યક્તિઓને પૂજ્યશ્રી મા ગાયત્રીના આદેશ અને માર્ગદર્શન અનુસાર શક્તિપ્રદાનની સારવાર આપી રોગમુક્ત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. અભિમંત્રિત જીવનજી માનવીનું જીવન બનાવે છે અને જીવન બચાવે છે.

ભારતમાં અને વિદેશોમાં પૂજ્યશ્રીની સેવાનો લાભ વિશાળ જનસમુદાયે લીધો છે અને લઈ રહ્યા છે. યંત્રયુગમાં જીવતા માનવીને આધ્યાત્મિક શરણુનો સીધો, સરળ રાહ બતાવી માનસિક શાંતિનો અનુભવ કરાવે છે.

પૂજ્યશ્રીના આ અનોખા અને વિરલ કાર્યચરણનો લાભ કોઈ પણ જ્ઞાતિ, જ્ઞાતિ, ધર્મ કે સમ્પ્રદાયના વિશાળ જનસમુદાયને મળી શકે તેવા શુભ આશયથી પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણા અને મા ગાયત્રીની કૃપાથી શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટની સ્થાપના કરવાનો એક નવ પ્રયાસ કર્યો છે.

આ ટ્રસ્ટના મુખ્ય હેતુઓ નીચે પ્રમાણે છે :

- (૧) ગરીબ તથા જરૂરવાળા માણસોને દરેક પ્રકારે મદદ કરવી.
- (૨) કોઈ પણ પ્રકારના શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં મદદ કરવી.
- (૩) આધ્યાત્મિક સારવાર-કેન્દ્ર સ્થાપી અસાધ્ય બિમારીમાંથી લોકોને રાહત અપાવવી.
- (૪) કુદરતી આફતમાં સપડાયેલાઓને સહાયરૂપ થવું.
- (૫) વિશ્વઅંધુત્વની ભાવના કેળવી માનવજાતને દરેક વિષમ પરિસ્થિતિમાં સહાયરૂપ થવું.

અમારા આ નવ પ્રયાસને આપ વધાવી લેશો અને વેગવંતો બનાવશો તેવી નવ વિનંતી.

આભાર સહ.

સરનામું :

કે. એન. પરીખ

મેદનનો બંગલો, સીવીલ હોસ્પિટલ કમ્પાઉન્ડ,

અસારવા, અમદાવાદ-૧૬. (ગુજરાત) (ઇન્ડિયા)

ફોન : ૩૭૯૦૯૭

કે. એન. પરીખ

મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

શ્રી ગાયત્રી ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ

આધ્યાત્મિક કેડી

વર્ષ ૬] • એપ્રિલ : ૧૯૮૭ • [અંક ૨૦]

આ ત્રૈમાસિક અંક
જાન્યુઆરી,
એપ્રિલ,
જુલાઈ
અને
ઓક્ટોબર
માસમાં
પ્રગટ થશે.

વાર્ષિક લવાજમ
રૂપિયા ૬૫

પ્રકાશક :
શ્રી કૈલાસજીવન એન. પરીખ
શ્રી ગાયત્રી કોલેજ ઓફ ટીચર
એડ્યુકેશન, ક્વોર્ટર્સ,
ન્યુ સિવિલ હોસ્પિટલ કમ્પાઉન્ડ,
આસારવા,
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૬

મુદ્રક :
કાન્તિભાઈ મ. મિસ્ત્રી,
આદિત્ય મુદ્રણાલય,
રાયપડ,
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૧

અનુક્રમણિકા

૧. આત્મભજન ૩	
૨. ગુરુ-વચનને અનુસરીએ ...	૩. પૂર્ણિમા ભગતજી ૬
૩. પરમ તત્ત્વના અસ્તિત્વનો પ્રબોધ ૧૧	
૪. પૂજ્ય ગુરુદેવના સાન્નિધ્યની પળોમાં... .. ૧૪	
૫. જ્ઞાનગોષ્ઠિ ૧૬	
૬. હમ કેવી રીતે દૂર થયો? ૨૨	
૭. ધીરજના ફળ મીઠાં ૨૫	
૮. અમૃતનું આચમન ૨૭	
૯. પૂ. ગુરુદેવનો અમેરિકાનો કાર્યવણ ૨૯	
૧૦. સમાચાર ૩૨	

આપનું સન ૧૯૮૭ ના વર્ષનું 'આધ્યાત્મિક કેડી'નું લવાજમ રીન્યુ કરાવી લેવા વિનંતી. પાંચ વર્ષનું એક સામડું લવાજમ સ્વીકારવામાં આવે છે.

આધ્યાત્મિક કેડી

એપ્રિલ : ૧૯૮૭

આત્મબળ

અંદરથી એકધારી આપોઆપ આવિષ્કાર પામતી રહેલી એક પ્રકારની ક્ષમતાને, એક પ્રકારના સામર્થ્યને આપણે આત્મબળ તરીકે ઓળખી શકીએ. માનવીની પોતીકી શક્તિ, સૂઝ, સમજ, આવડત વગેરે પણ આત્મબળના જ આવિર્ભાવ છે. આત્મ એટલે પોતે - વ્યક્તિ સ્વયં અને બળ એટલે જોર-શક્તિ. વ્યક્તિમાં અંદરથી ઉદ્ભવેલી એક પ્રકારની શક્તિ-જોર આત્મબળ તરીકે ઓળખાય છે.

આ આત્મબળને આધારે માનવી જીવનમાં ટકી શકે છે, જીવનના ઝંઝાવાતો સામે ટક્કર ઝીલી શકે છે. જીવનસંભ્રામમાં ઝૂમતા માનવી માટે આત્મબળ ઢાલનું કામ કરે છે.

આ આત્મબળનું ઉદ્ભવસ્થાન કયું? આત્મબળનો આવિર્ભાવ કેવી રીતે થાય?

માનવી નદી કે સાગરમાં તરવા પડે છે ત્યારે તેણે તરણકળાની નજીકારી મેળવવી પડે છે. હાથ-પગ ઉઠાળતાં ઉઠાળતાં તે નદી કે સમુદ્ર પાર કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. પોતાનું બને એટલું બળ વાપરી તે પાણીના પ્રવાહને કાપતો કાપતો એક કઠિથી બીજા કઠિ જવાનો પ્રયાસ કરે છે-જાય છે. માનવી તરવા માટે એક બળનો-સામર્થ્યનો ઉપયોગ કરે છે. જીવનસાગર પાર કરવા માટે પણ મનુષ્ય પાસે સામર્થ્ય હોવું જરૂરી છે. એ સામર્થ્ય કંઈ આપોઆપ આવી મળતું નથી. એ પ્રાપ્ત કરવા પ્રયત્ન કરવો પડે છે. માનવીના આ પ્રયત્નમાંથી આત્મબળ નિર્માણ પામે છે.

જીવનમાં આવતા ઝંઝાવાતો-આપત્તિઓ-મૂઝવણો-મુશ્કેલીઓમાંથી પસાર થતાં થતાં માનવીને અનેકવિધ અનુભવો થાય છે. એ અનુભવોમાંથી તે કંઈક ને કંઈક શીખે છે. આ શીખ તેણે સ્વયં પ્રાપ્ત કરી હોય છે, નથી તેને અનેક રીતે ઉપયોગી નીવડે છે. જીવનના અનેકવિધ અનુભવોમાંથી વ્યક્તિનું ધડતર થાય છે.

કોઈક પથ પર પ્રયાણ કરતાં કરતાં તે માર્ગ વિશેની ચોક્કસ દિશાની આપણને નજીક થાય છે. કોઈ પણ બાબતનું સ્વ-આચરણ કરતાં એનો આપણને અનુભવ થાય છે, નજીકારી પ્રાપ્ત થાય છે. આ નજીકારી અને સ્વ-અનુભવ માનવીને આત્મબળથી વિભૂષિત-અભિકૃત કરે છે. આપણે આપણો પોતીકો સારિત્તક માર્ગ અપનાવીશું અને એમાં દહતાથી આગળ વધતાં રહીશું તો આપણમાં એક શક્તિ - એક બળનો આવિર્ભાવ થશે. એ બળ તે આત્મબળ - પોતીકી તાકાત - પોતે પ્રાપ્ત કરેલી ને સંચિત્ત-કરેલી તાકાત હશે.

આધ્યાત્મિક કેડી, એપ્રિલ, '૮૭]

આ આત્મબળ ધક્કો મારવાનું-ગતિ આપવાનું કામ કરે છે. ભમરડાને ગોળ ફેરવી ગતિ આપીને છોડી દેતાં એ ગોળગોળ ફરવા માંડે છે. બોલને ધક્કો મારો ને એ કયાંય દૂર સુધી ગતિ કરી શકે છે, બોલ દૂર જવા શક્તિમાન બને છે, તેવી જ રીતે આત્મબળથી સંપન્ન થયેલો માનવી જીવનનાં જીવનવાં રહસ્યો પ્રાપ્ત કરી, નૂતન જીવનદર્શન પ્રાપ્ત કરી, જીવનનાં વિવિધ સોપાનો સર કરવા શક્તિમાન બને છે. આત્મબળની આ બહુ મોટી ફલશ્રુતિ છે.

આત્મબળ આત્માને અવાજ પેદા કરી શકે છે. આત્મબળ વ્યક્તિમાં જીવનની વ્યવહારુતા, સ્વચ્છ, સમજ ને વાસ્તવપૂર્ણ દૃષ્ટિનું નિર્માણ કરે છે. આ દૃષ્ટિ ને અવાજના નિર્માણથી માનવી જીવનમાં ખરે તેવી મુશ્કેલી પાર કરી શકે છે, આપત્તિઓ ઓળંગી શકે છે, મૂંઝવણ ઉકેલી શકે છે, સ્વયમ અંદરથી માર્ગદર્શન મેળવીને પ્રગતિ ને ધ્યેયસિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી શકે છે. જીવનના સાક્ષ્યની આ મોટી ચાવી છે.

આત્મબળના નિર્માણની પ્રક્રિયા પહાડમાંથી માર્ગ કાતરવા જેટલી દુષ્કર ને દુર્ગમ છે. સખત ને સતત પરિશ્રમ માગી લેતી એ પ્રક્રિયા છે. વલોવણાની દશા છે. પરિશ્રમની આ પ્રક્રિયામાંથી, વલોવણાની આ દશામાંથી જે પાર બીતરે છે તે કંઈક મેળવે છે. એમાંથી આત્મબળ અને સિદ્ધિની સફળતાની અનેક ક્ષિતિજોનો ઉધાડ થાય છે.

આત્મબળ વિનાનો માનવી નિર્બળ-નિસ્તેજ-નિર્માલ્ય બની જાય છે. એની ચેતના કાષ્ટવત-સંવેદનહીન-બની રહે છે. એ જીવન જીવે છે, પણ દૃષ્ટિવિહીન, દિશાવિહીન, ધ્યેયવિહીન. એવા જીવનમાં કોઈ આનંદ નથી. એવા અસ્તિત્વમાં કે વ્યક્તિત્વમાં કોઈ શક્તિનો, કૌવતનો કે ખમીરનો સંચાર નથી. ને એમ નમાલાં બનાં જીવન જીવવાનો શો અર્થ ?

જીવન જીવવું તો ખુમારીથી-ખમીરથી જીવન એવું જીવીએ-એવાં દૃષ્ટિ, દિશા ને ધ્યેયથી જીવીએ કે આસપાસના સમગ્ર વાતાવરણ ને માનવજાતને કોઈક પ્રેરણારૂપ બની રહે. સૂર્ય સમાન તેજસ્વી ન હોઈ એ તો કંઈ નહિ, પણ એટલો પ્રકાશ તો આપણામાં પ્રગટેલો હોવો જ જોઈએ, જેનાથી આપણે આપણા પૂરવું તો જોઈ શકીએ. દૂરના ભવિષ્ય સુધી નહિ તો કંઈ નહિ, પણ થોડેક દૂર સુધી દૃષ્ટિ ફેકી જોઈ શકીએ, જીવનનો આપણા પૂરતો માર્ગ-દિશા પ્રાપ્ત કરી શકીએ તો બસ છે. પણ એ ત્યારે જ શક્ય બની શકે, કે જ્યારે આપણે સ્વયં સામર્થ્ય ખીલવ્યું હોય. સામર્થ્યની ખીલવણીની એ પ્રક્રિયામાં પીસાઈને બહાર નીકળ્યાં હોઈએ. આત્મબળના નિર્માણ માટે જીવનની ચક્કીમાં પીસાવું પણ જરૂરી છે.

પણ આ આત્મબળ ક્યારે ઉદ્ભવી શકે ?

આ આત્મબળ ત્યારે જ ઉદ્ભવી શકે કે જ્યારે, જીવનના પ્રારંભકાળથી પરમતત્ત્વની શક્તિમાં સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધા, અખૂટ ને અનન્ય શરણાગતિ, અતૂટ સ્મરણ, જીવન મન, વચન ને કર્મથી પવિત્ર, સાન્નિધ્ય, નીતિમય ને પ્રામાણિક હોય, સત્યમૂલક મૂલ્યોનો જીવનમાં સ્વીકાર હોય, જીવનના કંઠાવાતો સામે સતત ઝઝૂમતાં રહેતાં આપોઆપ અંદરથી એક શક્તિ નિર્માણ પામે છે ને આત્મામાં ભળી જાય છે. આત્મામાં ભળીને એકાકાર થયેલી શક્તિ આત્મબળ તરીકે ઓળખાય છે.

આ આત્મબળ પોતીકી જીવનદૃષ્ટિ નિર્માણ કરી આપે છે. એનું એક ખીણું પણ પાસું છે. દુનિયા દો રંગીલી છે, સમાજ સાડું પણ કહે ને ખરાબ પણ કહે. સમાજ કરવતવું કામ કરે છે. કરવત જેમ આવતા-જતા બને વાર વહેરે તેમ સમાજ જેણે બાજુ બોલે છે. સમાજ કાઈને ટીકા કે નિન્દા વિના છોડતો નથી. દરેકની કંઈ ને કંઈ ટીકા-નિન્દા થતી જ હોય છે. તે વળા આપણે સત્ય

મૂલક જીવનદષ્ટિ ધરાવતા હોઈશું તો આપણે કોઈની પરવા કરીશું નહિ. સમાજનો ડર દરેકને હોય છે. માણસ સમાજના ચોક્કામાં જ જન્મે છે તે જીવે છે. તે સામાજિક પ્રાણી છે, તેથી સમાજનો વિચ્છેદ તેને મારે અસહ્ય બને છે. અસહ્યતા ને અસહાયતાની અનુભૂતિમાં તે આત્મબળ વડે ઝૂમી છે તે સમાજથી વિખૂટા પડવાની વેળા આવે તો ય તે ગભરાતો નથી. પોતાની માન્યતામાં-પોતાના અભિગમમાં-પોતીકી સૂઝ, સમજ, આવડત ને દષ્ટિને આધારે તે અડગ રહે છે, ને સમાજે એ અડગતાની સામે ઝૂકી જવું પડે છે. જો કે સમાજ ઝૂકે ન ઝૂકે, પણ વ્યક્તિ સત્યમૂલક અભિગમ અપનાવતી હોઈ ઈશ્વરીય સહાય ને પ્રેરણા તો તેને પ્રાપ્ત થતી જ રહે છે. જ્યાં ઈશ્વરીય પ્રેરણા ને સહાય હોય ત્યાં ભાગ્યે જ કશું અશક્ય ને અસંભવિત રહે છે. ધારો કે કશું અસંભવિત કે અશક્ય રહે તો ય શક્યતા ને સંભવિતતાની અનેક સમસ્યાઓ તે ઉઘાડી આપે છે. એ સીમાઓ મનુષ્યના ગળામાં ગમે ત્યારે વિજયમાળા પહેરાવી દે છે.

પણ આ પરિસ્થિતિ નિર્માણ કરવા મનુષ્યને કેટલીક દૃઢ આત્મપ્રતીત થવી જરૂરી છે. આ આત્મપ્રતીતિ જ માનવીમાં આત્મબળનું નિર્માણ કરે છે. વ્યક્તિને પોતાના જીવનના રાહમાં, પોતાના અભિગમમાં સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધા હોવી જોઈએ. પોતાની જાતમાં પૂરો વિશ્વાસ હોવો જોઈએ. વ્યક્તિને અંદરથી ઉદ્ભવી રહેલું જોઈએ કે હું જે કરું છું તે સાચું કરું છું. મેં અપનાવેલો માર્ગ યોગ્ય છે ને મારે આ જ માર્ગે આગળ વધવું જોઈએ. મારી પાછળ શું થાય છે તે મારે જોવાનું નથી. વ્યક્તિની આ આત્મપ્રતીતિ છે. માનવી પોતે શું કરી રહ્યો છે તેનું તેને જ્ઞાન થવું તે આત્મપ્રતીતિ.

જીવનમાં કંઈક પામવું હોય તો પોતાના બળ વડે જ આગળ વધતાં રહેવું. પોતીકા રપટ અભિગમ કેળવવો. ઝૂકો નહિ. ઝૂમો. અવિરતપણે ઝૂમો. અંદરથી બળને અવિભાવ થયા કરશે. પણ મનુષ્ય-સ્વભાવની બહુ મોટી નબળાઈ જ એ છે કે આપણે હિંમત હારી જઈએ છીએ, ઝૂકી જઈએ છીએ, ટીકા-નિંદાથી ડરીએ છીએ, ભોંકો શું કહે છે તેનો જ વિચાર કરીએ છીએ, આત્માના અવાજની અવગણના કરીએ છીએ ને પછી સફળ ને સુખી થવા વ્યર્થ દાર્દ મારીએ છીએ. આત્માના અવાજને જે અનુસરવું નથી, તે ભાગ્યે જ સુખી થઈ શકે છે. આત્મબળ વડે જે ઝૂમવું નથી તે ભાગ્યે જ સફળ થઈ શકે છે. સુખી ને સફળ થવા આત્મબળ કેળવીએ ને આત્માના અવાજને અનુસરીએ એ જ ઈષ્ટ છે.

આત્મબળ આમ ભૌતિક તો ખરો જ, પણ આધ્યાત્મિક-ઉપાસનાના આચારને પણ આલોકિત ને બળવતર બનાવે છે. આપણે આપણા ઇષ્ટની-પરમતત્ત્વની શ્રદ્ધાપૂર્વક શરણાગતિ સ્વીકારી છે ને ઉપાસનાને નામે આપણે જે કંઈ કરીએ છીએ તે આપણો કમ અવિરત ને નિયમિત ચાલુ રાખવો એમાં જ ડહાપણ છે. પણ એ ઉપાસના દ્વારા ઉપાસનાની કંઈક અનુભૂતિ થાય છે કે નહિ, તેના વિચારમાં આપણે પડવાનું નથી. ઉપાસનાના કમમાં વિરપેક્ષ બની જવાનું છે. મને તો કંઈ જ અનુભવ નથી થતોનો અસંતોષ શ્રદ્ધા ને શરણાગતિમાં ઝોટ આણી શકે છે. કોઈ અનુભવ ન થાય તો કંઈ નહિ, પણ હું ઉપાસનાનો કમ અવિરત ને નિયમિત પ્રેમપૂર્વક શ્રદ્ધા ને શરણાગતિથી ચાલુ રાખીશ એવો હૃદયનો ઊંડો ભાવ વ્યક્તિમાં એક પ્રકારનું આત્મબળ નિર્માણ કરે છે. એટલું જ નહિ, આ આત્મબળ તેને ઉપાસનામાં વધુ ને વધુ પ્રવૃત્ત બનાવે છે. ને ઈશ્વરની-માતાજીની કૃપા પ્રાપ્ત કરાવી આપે છે. વ્યક્તિ 'તે'ની નજીક સહેલાઈથી પહોંચી શકે છે. પણ આ ભાવ કેળવવો જ બહુ અધરો છે. એ ભાવ કેળવવાનો પ્રયાસ કરીશું તો માતાજીની કૃપા જલ્દીથી પ્રાપ્ત થશે.

આત્મબળ એ આત્માનું આત્મામાં રહેલું બળ છે. આત્મામાં પરમાત્મા બિરાજમાન છે. પરમાત્માના નિવાસસ્થાન એવા આત્મામાંથી આવતી શક્તિમાં પરમ ચેતનાનો સંચાર-આવિષ્કાર હોય છે. પરમ ચેતનાના એ બળને જાગ્રત કરવાનો-આત્મજ્ઞાત કરવાનો પ્રયાસ આદરીએ. □

ગુરુ-વચનને અનુસરીએ

કે. પૂર્ણિમા ભગતજી

આપણે દરરોજ ગુરુની સ્તુતિ કરીએ છીએ કે,

ગુરુ સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ અને

ધ્યાનમૂલં ગુરોર્મૂર્તિ, પૂજનમૂલં ગુરોર્પદમ્ ।

મન્ત્રમૂલં ગુરોર્વાક્યં ભોક્ષમૂલં ગુરોર્કૃપા ॥

ગુરુ સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ એટલે કે પરમેશ્વર છે તેથી જ ધ્યાનનું મૂળ ગુરુની મૂર્તિ છે. ગુરુના સ્વરૂપમાં ને સ્વભાવમાં આપણે આપણું ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાનું છે. ગુરુનાં ચરણો પૂજનનું મૂળ છે. ગુરુનો ચરણ્ણરપર્શ ને ચરણની પૂજા બધી જ પૂજામાં સર્વશ્રેષ્ઠ ગણાય છે. ગુરુનાં ચરણો અતિ પવિત્ર છે. ગુરુનાં ચરણોમાં મરતક મૂકવાથી, તેમની શરણાગતિ સ્વીકારવાથી મનુષ્ય-ઉપાસક પોતાના પ્રેમ અને શ્રેયને ગુરુનાં ચરણોમાં સોંપી દે છે. ગુરુ સમક્ષ તે પોતાનું અસામર્થ્ય જાહેર કરે છે. પોતાના ઉદ્ધાર અર્થે દીન બનીને યાચના કરતો રહે છે. મનુષ્યનું-ઉપાસકનું સ્થાન ગુરુનાં ચરણોમાં જ હોઈ શકે.

'ગુરુચરણ' શબ્દ મારી દૃષ્ટિએ બહુ જ સાહિત્રાય ને યોગ્ય લાગે છે. ગુરુ એટલે અન્ધકારમાંથી પ્રકાશમાં, અજ્ઞાનમાંથી જ્ઞાનમાં, લઈ જનાર વ્યક્તિ. આ વ્યક્તિ સાક્ષાત્કારી હોઈ શકે છે. તેણે પરમ તત્ત્વનાં દર્શન-સાક્ષાત્કાર પ્રાપ્ત કરી લીધાં હોય છે ને એ કક્ષાએ પહોંચ્યા પછી જનસમાજને એનું નિદર્શન કરી શકે છે.

પણ આ સાથે એટલું પણ યાદ રહે કે, વ્યક્તિ કે ઉપાસક નિજ પ્રબળ શ્રદ્ધા અને શરણાગતિ દ્વારા અદૃષ્ટ, અજોચર ને અગમ્ય એવા પરમ તત્ત્વને-પરમાત્માને પણ સ્થાપી શકે છે. પોતાના આત્માનું અનુસન્ધાન પરમાત્મા સાથે થતાં જીવનના ભૌતિક ને આધ્યાત્મિક વ્યવહારોનું વ્યક્તિને માર્ગદર્શન અને પ્રેરણા પ્રાપ્ત થતાં રહે છે. ઉપાસનાની નિયમિતતા અને નિરંતરતાના પ્રભાવે આ સ્થિતિ નિર્માણ શક્ય શકે છે. ઉપાસનાની-ગુરુભક્તિની બહુ મોટી ફલશ્રુતિ છે.

સામાન્ય અર્થમાં જોઈએ તો ગુરુ એટલે પથપ્રદર્શક.

ચરણ એટલે ચાલવાની ક્રિયા કરતું અંગ. એમાં ગતિ સમ્પૂર્ણપણે સમાયેલી છે.

તો ગુરુચરણ એટલે કે જેના દ્વારા અજ્ઞાનરૂપી અન્ધકારમાંથી જ્ઞાનરૂપી પ્રકાશ તરફ ગતિ કરાવવાની જે પ્રક્રિયાનો આવિર્ભાવ થાય છે તે ગુરુચરણ. આ ગતિ તે ઉન્નતિની-પરમાર્થની-પ્રભુ પ્રત્યેની જ હોઈ શકે, બીજી કોઈ જ નહિ. ગુરુનાં ચરણ પરમાત્મા પ્રતિ વળેલાં છે. એના સેવનથી, એના ધ્યાનથી, પૂજનથી મનુષ્યની-ઉપાસકની ગતિ પણ એ તરફ વળે છે.

ભારતીય આધ્યાત્મિકતામાં પુરાતન કાળથી મંત્રનો મહિમા થતો આવ્યો છે. ઈશ્વરનું કોઈપણ એક નામ, તેનું સ્વરૂપ, તેના ગુણગાન ને સ્તુતિ વ્યક્ત કરતા શબ્દોના નાના-મોટા સમૂહને મંત્રને નામે ઓળખવામાં આવે છે.

દા. ત. ' ઐં નમઃ શિવાય 'માં શિવ નમસ્કાર કરવાનો ભાવ છે.

' શ્રીકૃષ્ણઃ શરણ્યં મમ 'માં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણની શરણાગતિ સ્વીકારવાની વાત છે.

સૂર્યદેવતાની પ્રાર્થનાનો ભાવ ગાયત્રી મહામંત્રમાં સમાયેલો છે. અને એવા ખીજા તેા અનેક મંત્રો છે.

આ 'મંત્ર' એટલે જેનું સતત મનન કરવાથી રક્ષણ થાય છે. ઈષ્ટ આરાધ્ય તત્ત્વ સાથે ભાવાનુ-બન્ધનું નિર્માણ થાય છે. ચિત્ત, મન, બુદ્ધિ, અહંકાર ને પ્રાણનો 'તે'માં લય થાય છે. મંત્રનું આ કાર્ય છે.

આપણે જ્ઞાની, યોગી, ભક્ત કે સિદ્ધપુરુષ પાસેથી જે તે મંત્રની દીક્ષા લઈએ છીએ. જેમણે જે મંત્ર આત્મસાત્ કરી આત્મસાક્ષાત્કાર પ્રાપ્ત કર્યો છે તે મંત્રની દીક્ષા તેઓ મનુષ્ય-ઉપાસકને આપે છે. એ ઉપાસનાની આચારસંહિતા તેઓ દર્શાવે છે, પણ કેવળ ઉપાસનાની એ આચારસંહિતાનું જડતાથી-યંત્રવત્ પાલન કરવાથી જ કાર્ય પૂરું થઈ જતું નથી.

આપણે અહીં યાદ કરીએ કે મંત્રનું મૂળ ગુરુના વાક્યમાં રહેલું છે. એટલે કે ગુરુવચન મંત્ર સમાન છે. મંત્રરૂપ ગુરુના વચનની આચારસંહિતા જીવન અને ઉપાસના, ભૌતિક ને આધ્યાત્મિક એમ ઉભય સ્તર પર વિહરે છે.

આપણે ગુરુના માર્ગદર્શનને સમ્પૂર્ણપણે વફાદાર બનવાનું ને રહેવાનું છે. સાચા ગુરુનું માર્ગદર્શન જીવન ને ઉપાસનાને વેગળાં નથી બનાવતું, ઉલટું તે બન્નેનો સમન્વય કરાવી આપે છે. જીવન ને ઉપાસનાનો સુમેળ થતાં વ્યક્તિનું વ્યક્તિત્વ ને અસ્તિત્વ એક નવું જ પરિમાણ ધારણ કરે છે, ને પરિણામ સિદ્ધ કરે છે. જીવનને માત્ર જડ-સ્થૂળ ઉપાસનાનો વાગો નથી પહેરાવવાનો. ઉપાસનાને માત્ર ભૌતિક જીવનના સુખોપભોગ પૂરતી સીમિત નથી કરવાની. આપણે તેા સંસારમાં રહીને, સંસારની તમામ જવાબદારીઓ અદા કરવાની છે. સન્માર્ગે નિર્મળ જીવન જીવવાનું છે. સંસાર ને જીવનની આધિ-વ્યાધ-ઉપાધિઓને જીતવાની ને એમાંથી માર્ગ-ઉકેલ પ્રાપ્ત કરવાનો છે. જીવન ને ઉપાસનાને જુદાં પાડવાનાં નથી. ધણી વાર જીવનમાં અનેક પ્રકારની વિટંબણાઓ આવતાં માનવી ગૃહત્યાગ કે આત્મ-હત્યાનો વિચાર કરે છે, એવું પગલું ભરે પણ છે, તેા ધણીવાર એથી ઉપાસક ઉપાસના પ્રત્યે દુર્ભક્ષ સેવે છે, કે ઉપાસના છોડી પણ દે છે. આ સ્થિતિ ઉચિત નથી.

જીવનની ગમે તે પળોમાં આપણે અવિચળ રહેવાનું છે ને આપણી પવિત્રતા, નિર્મળતા, સાર્વિકતા, પ્રામાણિકતા ને મૂલ્યોને અભિમુખ રહેવાનું છે. એમાંથી જીવનની નવી જ કડી નિર્માણ પામે છે. ઉપાસનાનું એક નવું જ ગણિત હાથ લાગે છે. પરંતુ આ ત્યારે જ સિદ્ધ થઈ શકે કે જ્યારે માનવી; ઉપાસક ગુરુના વચનમાં-માર્ગદર્શનમાં સમ્પૂર્ણ વિશ્વાસ અને શ્રદ્ધા રાખી તેને અનુસરે.

પણ આપણી ખામી એ છે કે આપણે ગુરુના માર્ગદર્શન અનુસારે ઉપાસના આદરીએ છીએ, મંત્રજપ કરીએ છીએ અને આપણા ભૌતિક-આધ્યાત્મિક જીવનની અનેક ગૂંચો અંગે તેમનું માર્ગદર્શન લેવા જઈએ છીએ, પણ તેને અનુસરતા નથી ને પરિણામે આપણે જીવનમાં સફળ થતા નથી. આપણું 'પાશુ' પરિણામ આપણે મેળવી શકતાં નથી ને અંતે દુઃખી થઈએ છીએ. એમાં વાંક કોનો ? ગુરુનો, ઈશ્વરનો કે આપણો ?

આધ્યાત્મિક કૈડી, એપ્રિલ, '૮૭]

ગુરુનું વાક્ય મંત્ર સમાન હોય છે. કોઈ પણ મંત્રનું સતત મનન ને જપ કરવાથી આત્માનું કલ્યાણ થાય છે તેમ એવા મન્ત્રોના જપ-ઉપાસના ઉપરાંત પણ ઘણું બધું પ્રાપ્ત થાય છે. ઉપાસનાના માર્ગદર્શન ઉપરાંત પણ જીવનનો સરળ અને વાસ્તવિક અભિગમ ગુરુ દર્શાવતા હોય છે. ગુરુ જે કરે છે તેમાં બહુ મોટા સંકેત સમાયેલો હોય છે. પણ એ સંકેતની લિપિ ત્યારે જ વાંચવા મળે, જ્યારે ગુરુનાં વચનોમાં આપણને સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ હોય, અને શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસથી આપણે વચનો તરફ દુર્લક્ષ સેવવાને બદલે, તેને ઉઠાપવાને બદલે તેને પ્રેમાદરપૂર્વક આપણા આચરણમાં મૂકીએ, તેને જ અનુસરીએ, જે મનુષ્યના શ્રેયાર્થે, કલ્યાણાર્થે પ્રસ્થાપિત થાય છે.

ગુરુવચન સિદ્ધવચન હોય છે. તે કહે છે તે પ્રમાણે થાય જ છે. તેમનાં વચનોને ચરિતાર્થ કરવા-સિદ્ધ થયેલાં પુરવાર કરવા તેમના શબ્દોને-વાણીને-માર્ગદર્શનને અનુસરવું આવશ્યક છે.

મારા-આપણા ગુરુદેવ શ્રી શાસ્ત્રીજી ત્રિપટા ગાયત્રી-મહામંત્રના જપની તથા માળા નિયમિત કરવા સાથે જ મન, વચન ને કર્મથી પવિત્ર રહેવા પર ભાર મૂકે છે. મારા અંગત અનુભવની વાત કરું તો મેં પ્રથમથી જ એ રીતે જીવવાનો નિર્ધાર કરી પૂ. ગુરુદેવના સાન્નિધ્યમાં પ્રથમ પગલું ભરેલું. પૂ. ગુરુદેવે મારા એ નિર્ધારને તેમના માર્ગદર્શન, આદેશ, આશીર્વાદ, પ્રેમ ને વાતસલ્યથી દઢ બનાવી દીધો ને આજે હું સંપૂર્ણપણે સુખી, શાંત ને સ્વસ્થ છું. મને કોઈ જ અભાવ નથી એ વાત એક્કસ છે. મને કોઈ મુશ્કેલી નથી આવતી એમ તો નહિ પણ એમથી એવો સરળતાથી માર્ગ નીકળી જાય છે કે એ માર્ગ પ્રાપ્ત થયા પછી, એ માર્ગે અનુસર્યા પછી અપૂર્વ એવા માનસિક શાંતિ, સુખ, સંતોષ તો અનુભવું જ છું, પણ માતાજીની કૃપાનો અનુભવ થાય છે. માના સંકેતને વાંચવાની લિપિ જડી જાય છે. મારું અસ્તત્વ વિશેષ ને વિશેષ પ્રમળ શ્રદ્ધા અને સંપૂર્ણ શરણાગતિથી માતાજીની ઉપાસના કરવા ઉત્કટ થઈ જાય છે.

મન, વચન ને કર્મથી પવિત્ર રહેવું એટલે શું? ગુરુદેવની કૃપાથી હું અંગત રીતે જે સમજી છું તે અત્રે રજૂ કરું છું. મનથી કોઈનું ખરાબ ઇચ્છવું નહિ. વાણીમાં કોઈનું અહિત થાય તેવા શબ્દો ન નીકળે ને આપણું કાર્ય એવું હોવું જોઈએ કે જેથી કોઈનું પણ ખરાબ થાય નહિ. આપણું જીવન સંપૂર્ણપણે નીતિમય, પ્રામાણિક ને સાર્વિક હોવું જોઈએ. આપણે જ્યારે ઉપાસના પ્રતિ વળ્યા છીએ ત્યારે તે આવશ્યક ને અનિવાર્ય છે એમ મને મારા અંગત અનુભવો પરથી લાગે છે.

પૂ. ગુરુદેવ જ્યારે મન, વચન ને કર્મથી પવિત્ર રહેવાનો આદેશ આપે છે ત્યારે તેમનો આશય કદાચ એ જ હોઈ શકે કે વ્યક્તિ-મનુષ્ય એથી કરીને માતાજીની કૃપાનો-આશિષનો અધિકારી બની શકે.

માણસની શુદ્ધ, સાર્વિક બુદ્ધિ અને નીતિનો બદલો ઈશ્વર અચૂક આપે છે, એવા માણસ પર પોતાની અપાર ને અસીમ કૃપા વરસાવે જ છે, જે મને મારા અનેક સ્વાનુભવો પરથી સમજાયું છે. એ ગુરુદેવની અને માતાજીની કૃપા છે.

ગુરુના વચનમાં શી મહત્તા છે, તે કઈ રીતે સિદ્ધવાણી બની રહેતી હોય છે તે મેં પૂ. ગુરુદેવના સાન્નિધ્યમાં સાંભળેલ ને જોયેલ દષ્ટાંતથી સમજાવીશ.

પૂ. ગુરુદેવ શારીરિક, માનસિક રોગો માટે જીવનજીળ આપે છે, કેટલાક સૂચનો કરે છે ને સાથે ગાયત્રી મંત્રના જપ કરવા કહે છે. એક દમ્પતી પુત્રવધ્યાથી તેમના માર્ગદર્શન માટે આવ્યું. ગુરુદેવે તેમને જપ સાથે જીળ અને કેટલાક સૂચનો કર્યાં હતાં. તેમાં તેમણે બહેનને કેળું ખાવા કહેલું. પૂ.

ગુરુદેવે જ્યારે તે બહેનને કેળું ખાવાનું સૂચન કર્યું હોય ત્યારે એમાં કંઈક તો સંકેત-તથ્ય હશે જ ને ? પેલાં બહેને પૂ. ગુરુદેવના કેળું ખાવાના સૂચનનો પ્રસૂતિ સુખી સતત અમલ કર્યો અને પરિણામે પૂરા માસે સમ્પૂર્ણ તંદુરસ્ત ને તેજસ્વી બાબાનો જન્મ થયો.

એક બાઈને અંગત કારણોસર બહાર જવાનું થયું. જવાનું અનિવાર્ય તો હતું જ. તેમણે અમરતું જ ગુરુદેવને કહ્યું કે આ દિવસે, આ સમયે, આ કારણસર બહાર જવાનું છે. પૂ. ગુરુદેવે તેમને કહ્યું કે 'જશો નહિ.' પૂ. ગુરુદેવના આ સૂચનથી તેઓ વિમાસણમાં મુકાયા, પણ ગુરુદેવની વાતને કેમ ઉઘાપાય ? તેમણે બહારગામ જવાનું માંડી વાલ્યું. પણ તેઓ જેમની સાથે જવાના હતા, તેઓની મોટરને અકસ્માત થયો, જેમાંથી પેલા બાઈ સમ્પૂર્ણ ઊગરી ગયા !

ગુરુના ચરણોની પૂજામાં સધળી પૂજા સમાયેલી છે. ગુરુની સેવામાં પણ સધળી સેવા સમાયેલી છે. જીવનની મોટી ઘાતકતામાંથી પણ ગુરુની પૂજા-સેવા માનવીને કેવો ઊગારી લે છે તેનું એક દર્શાવ આપું.

સૂરતની ક્ષત્રિય શાંતિના અમ્રણીઓ શ્રી ભગવાનદાસ લેખડિયા અને શ્રી મણિલાલ ચેવલીનું કાર અકસ્માતમાં કરુણ મોત નીપજેલું. તેઓ જ્યાં અને જે કારણસર ગયા હતા કે જવાના હતા તે જ હેતુથી તેઓની સાથે સૂરતના જ શ્રી ભગવાનદાસ ખી. જરીવાળા પણ જવાના હતા પણ તે વેળા તેઓ સૂરતમાં પૂ. ગુરુદેવના વ્યક્તિગત મુલાકાતના કાર્યક્રમના આયોજનમાં રોકાયેલ હોવાથી જઈ શક્યા નહોતા. એમ તેઓ પણ અકસ્માતમાંથી ઊગરી ગયા.

એક દમ્પતી પૂ. ગુરુદેવના માર્ગદર્શન અને આદેશ અનુસાર ઉપાસનામાં ખૂબ જ આગળ વધ્યે જતાં હતાં. તેઓને માતાજીની કૃપાના-દર્શનના ખૂબ જ સરસ ને અલૌકિક અનુભવો થતા હતા. પૂ. ગુરુદેવે તેમને મન, વચન ને કર્મથી પવિત્ર રહેવાનો આદેશ આપેલો પણ જીવનનાં વખતોમાં ફસાયેલાં તેઓ પૂ. ગુરુદેવના આદેશનું પૂર્ણપણે પાલન કરી શક્યા નહિ. પરિણામે તેમનું પતન થયું.

જીવનને પતનની ખીણમાંથી ઉત્તરિતના ઉત્તુંગ (ગિયા) શિખરે લઈ જવા પૂ. ગુરુદેવનાં મન્ત્ર સમાન વચનોનું પાલન-અનુસરણ કરીએ એ જ ઉચિત છે. આપણામાં એવી સંકલ્પશક્તિ રકુરો એ જ પરમ કૃપાળુ વેદજનનીને પ્રાર્થના.

આખરે તો મનુષ્ય પોતાના જ કર્મનું ફળ ભોગવે છે. પોતાનાં જ કર્મેને આધીન રહી તે જન્મ-મૃત્યુના ચક્રમાં ફરતો રહે છે. એમાંથી મોક્ષ-મુક્તિ કેવી રીતે મળે ? મનુષ્ય પોતાના જ કર્મેનાં બંધનો-માંથી કેવી રીતે મુક્ત થાય, જેથી તેના જન્મમરણનાં ચક્રોનો અંત આવે ? વ્યક્તિને પોતાનાં જ સત્-અસત્ કર્મેનું જ્ઞાન થાય, પ્રતીતિ થાય તે જરૂરી છે. વ્યક્તિનું અન્તઃકરણ જે નિર્મળ હોય તો તે દરેક આબતની યોગ્યતા-અયોગ્યતાને પિછાની, યોગ્યતાનું પ્રસ્થાપન ને અયોગ્યતાનું નિવારણ કરી શકે છે, પણ એ તો ત્યારે જ શક્ય અને, જ્યારે સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધા અને શરણાગતિથી પરમ તત્ત્વની ઉપાસના આદરી હોય, ઉપાસનાનો નિમિત્ત ને નિરંતર ક્રમ જાળવ્યો હોય. એનાથી અન્તઃકરણ નિર્મળ બનશે, યોગ્યતા-અયોગ્યતાનું જ્ઞાન થશે. માનવી સત્કર્મે પ્રત્યે વળશે ને પોતે કરેલાં અસત્-અયોગ્ય કર્મેની તેને પરતાવો થશે. આટલું થતાં જ તેને ગુરુની પ્રાપ્તિ આપોઆપ જ થાય છે. ગુરુની કૃપા સમ્પાદન કરવા-પ્રાપ્ત કરવા તે પુરુષાર્થ આદરે છે ને કૃપા પ્રાપ્ત કરે છે. ગુરુની કૃપા પ્રાપ્ત કરવા પણ મન, વચન ને કર્મથી પુરુષાર્થ કરવો પડે છે. આ પ્રાપ્ત થયેલી ગુરુકૃપા તેને સત્કર્મ કરવા પ્રેરે છે. જે કૃપાથી માનવી-ઉપાસક મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવા, પોતાનાં કર્મેના બંધનોમાંથી રાહત-મુક્તિ મેળવવાને અધિકારી અને છે.

આધ્યાત્મિક કેડી, એપ્રિલ, '૮૭]

આમ તો ગુરુની કૃપા મેળવવી ને એ કૃપા દ્વારા મોક્ષ મેળવવો એ અતિ દુષ્કર કાર્ય છે, પણ એ દુષ્કર કાર્યને ધીરજ, ખાંત, નિષ્ઠા ને સહનશીલતાથી સિદ્ધ કરીશું તો ગુરુની કૃપા સંપાદન કરી શકીશું ને એકવાર ગુરુની કૃપા સંપાદન કર્યા પછી આપણું શ્રેય ને પ્રેય બંને સિદ્ધ કરી શકીશું. જરૂર છે કેવળ ગુરુની કૃપાને સંપાદન કરવાની, તેના અધિકારી બનવાની.

ગુરુપૂર્ણિમાના પર્વે આપણે ગુરુનું, ગુરુના ચરણોનું પૂજન કરીએ છીએ, તેમની પાસેથી મંત્રની દીક્ષા પણ મેળવીએ છીએ, પણ ગુરુનાં ચરણોની ગતિને આપણે અનુસરતાં નથી. તેમના મન્ત્રને, માર્ગદર્શનને ચુસ્તપણે નિષ્ઠાથી અનુસરતાં નથી ને નાહકનાં કુટાઈ મરીએ છીએ. એને અનુસરવાનો આપણે આજથી જ સંકલ્પ કરીએ.

કૂટીરમાં દરરોજ સાંજે સ્તુતિ ને આરતી થાય છે ત્યારે ઉપરોક્ત બંને પ્રલોકોને સ્તુતિમાં સમાવી લેવામાં આવ્યા છે. એના પર મનન કરતાં જે વિશ્વદાતા પ્રાપ્ત થઈ તે અત્રે રજૂ કરું છું. કદાચ મારું અર્થઘટન ખોટું પણ હોઈ શકે. ગુરુપૂર્ણિમાનું પર્વ જુલાઈમાં આવી રહ્યું છે ત્યારે આ આલેખન પ્રસ્તુત લેખાશે.

શુભેચ્છા સહિત :

☎ ધર : ૩૬૫૦૫
ફેક્ટરી : ૪૨૧૫૪

ડૉ. જયંત વાડીલાલ ગીલીટવાલા

દરેક જાતનો જરી કસબ ગીલીટ કરનાર

ડૉક્ટર જયંત ફેપ્રીકસ

હેવી ડ્રેસ મટીરીયલ્સ પોલીસ્ટર

: ફેક્ટરી :

ખોટ નં. ૧૩/૧, ખટોલરા
ઉધનારા, મુરત

૪૪

: રહેઠાણ :

૯/૫૧૮ ઠાટચાલીયા રોડ,
મુરત-૧

પરમ તત્ત્વના અસ્તિત્વનો પ્રબોધ

મણુસને ઈશ્વરના અસ્તિત્વની અનુભૂતિ થાય, ન થાય ત્યાં તો તેના જીવનમાં અનેક આધાતો-વેદનાઓ તેને ઘેરી વળે છે. ઈશ્વરની શરણાગતિ સ્વીકારતાં, પરમ તત્ત્વની શક્તિમાં શ્રદ્ધા સેવતાં, એ તરફ દષ્ટિ કેળવતાં કે એ તરફ ડગ ભરતાં પ્રથમ પગલે જ માનવી જ્યારે નિરાશાનાં વમળોમાં અટવાવા-ફંગોળાવા લાગે છે ત્યારે સ્વાભાવિકપણે જ તેને એમ થાય કે ઈશ્વર કયાં છે? ઈશ્વર જેવું કંઈ છે ખરું? અને હોય તો આમ બની શકે ખરું? ભણા, બોળા, સરળ, સુખી માણુસના જીવનમાં અકાળે કાળની એક ઝાપટ વાગીને સ્વજનો કાળના ગર્ભમાં-અનંતમાં વિલીન થઈ જાય ત્યારે તેનો આધાત જબરજસ્ત હોય છે. એ આધાત મનુષ્યને ઈશ્વરના અસ્તિત્વનો ધનકાર કરવા પ્રેરે છે. અલગત આ રિથિતિ - આ વલણ કોઈ પણ રીતે ઉચિત તો નથી જ પણ માણુસને આવી દશામાં તેના વલણનું અનૌચિત્ય કોણ સાબિત કરી આપે? આવું વલણ કોઈ જ બદલી ન શકે.

માણુસ પ્રારબ્ધવશાત જન્મે છે અને મૃત્યુ પામે છે. જન્મથી મૃત્યુના સમયગાળા દરમ્યાન તે પોતાના જ કર્મો અનુસાર સુખી દુઃખી થાય છે. પણ કર્મની આ ગતિવિધિની સમજ તો કોઈક સન્ત જ આપી શકે. આવી વ્યક્તિને કોઈ સન્તનો આકર્ષક પરિચય થાય તો તે સન્તમાં પણ તેને વિશ્વાસ બેસતો નથી. અચાનક કોઈ સન્તનું સાન્નિધ્ય પ્રાપ્ત થાય તો તેમનામાં પણ તેવી વ્યક્તિઓને ઝાંઝું વજૂદ જણાવું નથી. પરિણામે તે વેદનાના-આધાતના કોચલામાંથી બહાર આવી શકતી નથી. આવી વ્યક્તિઓ વજૂદ જણવા વિના બેળે બેળે પણ કોઈક સન્તના સાન્નિધ્યમાં આવી પડે છે ત્યારે પરિસ્થિતિ આપોઆપ પલટાઈ જાય છે.

સન્તો પોતાની આત્મિક શક્તિ વડે પરમ ચેતના સાથેના અનુસન્ધાન દ્વારા આગન્તુકના મનની ગડમથલ સમજી જાય છે. પેલી પરમ શક્તિ આધાતગ્રસ્ત વ્યક્તિ માટે કાર્યશીલ બને છે. સન્તોમાં પરમ તત્ત્વની શક્તિનો આવિર્ભાવ હોઈ એ શક્તિનો સંરપર્શ પેલી વ્યક્તિને લાગ્યા વિના રહેતો નથી અને પરમતત્ત્વની એ શક્તિના સંરપર્શથી તેનું નકારાત્મક વલણ બદલાય છે, દૂર થાય છે ને ઈશ્વરના અસ્તિત્વનો સ્વીકાર કરવા તે તત્પર બને છે.

પારસમણિના સ્પર્શે લોહું સુવર્ણ બને છે. સન્તો પારસમણિ જેવા જ હોય છે. તેમની વૃત્તિ કેવળ આધ્યાત્મિક-ઈશ્વરીય હોય છે. તેથી તેનો પાશ્વ તેમના સાન્નિધ્યમાં આવનાર વ્યક્તિને લાગ્યા વિના રહેતો નથી. વ્યક્તિને ઈશ્વરના અસ્તિત્વનો અનુભવ સૌ પ્રથમ સુવાસ દ્વારા થાય છે. પ્રભુ સુવાસમય છે. પ્રભુની જ્યાં ઉપસ્થિતિ હોય છે ત્યાં આનુમાનુના વાતાવરણમાં સુવાસ પ્રસરી રહે છે. એ સુવાસ કંઈક અનેરી જ હોય છે. એ સુવાસથી જ વ્યક્તિનું માનસ અને અસ્તિત્વ એવું તરબતર બદલે છે કે તે ઈશ્વર સમક્ષ ઝૂકી પડે છે.

કોઈ પણ સન્તના સાન્નિધ્યમાં જ્યારે સુવાસનો અનુભવ થાય છે ત્યારે એમ લાગે છે કે આરાધ્ય તત્ત્વ સાથે તેમનું અનુસન્ધાન હોઈ એ પરમ તત્ત્વની ત્યાં સૂક્ષ્મ ઉપસ્થિતિ અવશ્ય થતી હોવી જોઈએ, જે તત્ત્વ સન્તોને તો દોરે જ છે પણ સન્તના સાન્નિધ્યમાં આવનાર વ્યક્તિને નિજનો એટલે કે ઈશ્વર પોતાની ઉપસ્થિતિનો-પોતાના અસ્તિત્વનો પ્રબોધ કરે છે.

એક ગુરુભાઈને માતાજીની એ ઉપરિથિતિ અને અસ્તિત્વનો આ રીતે જે પ્રબોધ થયો હોય તેની હકીકત અત્રે પ્રસ્તુત કરી છે.

નામ એતું ભલો. કસાયેલું શરીર, પાણીદાર મોટી આંખો, ગામઠી બોલી મીઠી લાગે. એનું વ્યક્તિત્વ કોઈક અનેરી છટા દર્શાવતું હતું. એનો વ્યવસાય ખેતીનો, આ ભલો છેલ્લા કેટલાક વખતથી ગુરુદેવ પાસે અવારનવાર આવે છે. ગુરુદેવ પણ ખૂબ જ પ્રેમ અને આત્મીયતાથી એને બોલાવે, એની વાતો સાંભળે. પૂ. ગુરુદેવના મુલાકાતીઓમાં આ વ્યક્તિ સૌની નજરમાં વરસી ગઈ હતી. છતાં તેનો કોઈ ખાસ પરિચય ન હતો.

એક દિવસ તેમની સાથે ખેતી વાત કરવાનો મોકો મળ્યો. ગુરુભાઈ હોવાથી સ્વાભાવિકપણે જ વાતચીતનો દોર શરૂ થયો કે તમે ગુરુદેવને ક્યારે મળેલા? શા માટે મળેલા? તમારા અનુભવો શા છે? વગેરે વગેરે.

તેમણે કહ્યું: 'ઈ. સ. ૧૯૮૨ માં પૂ. ગુરુદેવ અમેરિકા મારા કાકાને ત્યાં આવેલા. પૂ. ગુરુદેવના આગમનના થોડાક સમય અગાઉ જ મારા પિતા અને મારી નાની, યુવાન, પરિશુદ્ધિત બહેન મૃત્યુ પામ્યાં. મારી બહેનને પ્લક કેન્સર હતું. અમેરિકા જેવા દેશમાં તેમને અનેક તબીબી સારવાર આપી છતાં બચાવી ન શકાયાં. પિતા અને બહેનના મૃત્યુનો આઘાત મને ખૂબ જ લાગ્યો. ઈશ્વરમાંથી મને સદંતર વિશ્વાસ ઊડી ગયો. મારા કાકા તે વખતે પૂ. ગુરુદેવના પરિચયમાં ને સમ્પર્કમાં હતા. મારા કાકાએ ગુરુદેવને અમેરિકા આવવા વિનંતી કરી. ગુરુદેવે સમ્મતિ આપી. ગુરુદેવને લેવા માટે એરપોર્ટ જવાનું હતું. મારા કાકાએ મને ડ્રાઈવિંગના કરવા કહ્યું. મને કોઈ જ રસ ન હતો. પણ પિતા સમાન વડીલ કાકાના આગ્રા હું ઉઠાવી ન શક્યો. કાકા પાસેથી તેમને અંગે સાંભળેલી વાતો હું માનવા પણ તૈયાર ન હતો. ગુરુદેવને જોઈને મને કશી જ અસર ન થઈ. મારા પર તેમનો કોઈ જ પ્રભાવ ન પડ્યો. તેઓ ગાડીમાં બેઠા. હું સ્ટીઅરિંગ પર. મેં ગાડી સ્ટાર્ટ કરી. કાકા તેમની સાથે વાતચીતમાં પરોવાયા. હું ગાડી ચલાવી રહ્યો હતો. બેએક વખત ઠીક ઠીક સમય સુધી તેમના સાન્નિધ્યમાં ડ્રાઈવિંગ કરવાનું અન્યું. મોટર ચલાવતાં ચલાવતાં મને અચાનક એક અનેરી સુવાસ આવવા લાગી. આવી સુવાસનો મને આ પહેલાં ક્યારેય, જરા પણ અનુભવ ન હતો. એ સુવાસથી મને આનંદ આવ્યો. તેમ છતાં મને તેમનામાં વિશ્વાસ બેસતો ન હતો. કશું અસામાન્ય તેમનામાં દેખાતું કે અનુભવાતું નહોતું. થોડાક પરિચય પણ કેળવાયો. હું તેમના સાન્નિધ્યમાં બેઠને બેસતો થયો, પણ કોઈ પણ પ્રકારની વાત કરતો નહિ. કશું પૂછતો નહિ કે કહેતો પણ નહિ. પરંતુ બીજાઓ સાથેની તેમની વાતચીતમાંથી મને મારી મૂંઝવણો-મથામણોનો મુલજાવ પ્રાપ્ત થયો!

અમેરિકામાં થોડાક દિવસના રોકાણ પછી તેઓ ભારત પાછા ફર્યા.

થોડાક સમય બાદ હું પણ ભારત આવ્યો. પાછો અમેરિકા જનાર પણ હતો. ભારત આવીને હું ગુરુદેવને મળતો. અમેરિકા પાછા જવું કે નહિ તે અંગે મને દિવા હતી. મેં ગુરુદેવને પૂછ્યું કે અમેરિકા પાછા જવામાં મને દિવા છે. હું ગઈ કે નહિ? પ્રથમ તો ગુરુદેવે મને હા કહી દીધી. છતાં મારી ગડમથલ શમતી નહોતી. હજી હું દિવામાં હતો. મેં ગુરુદેવને ફરી વાત કરી. મારી મૂંઝવણ જણાવી. તેમણે મને અમેરિકા ન જવાની સલાહ આપી. હું મારા ગામમાં જ રહ્યો.

અહીં શંકાને સ્થાન મળી શકે છે કે ગુરુદેવ પહેલાં હા કહે છે ને પછી ના કેમ? પણ એમાં બહુ મોટો સંકેત હતો. કેટલીક બાબતોની મને પ્રતીતિ કરાવવા જ તેમણે આમ કહ્યું હતું. પાછળથી

ને બનાવે બન્યા, પરિસ્થિતિ સર્જાઈ, અનુભવે થયા, તે જોતાં એમ લાગે છે કે હું અમેરિકા ન ગયો તે જ સારું થયું !'

સન્તના-ગુરુના સાન્નિધ્યની આ બહુ મોટી નિપજ છે. માનવીમાં રહેલાં નકારાત્મક વલણો બદલાઈ જાય છે. સાચાં મૂલ્યોની પ્રસ્થાપના થાય છે. માનવી રચનાત્મક અભિગમ અપનાવે છે. જોનાથી ખંડિત-વેરવિખેર થતું જતું જીવન સુરેખ આકાર ધારણ કરે છે. સ્થિરતા પ્રાપ્ત કરે છે. જીવન પ્રત્યેના માનવીનો સમગ્ર અભિગમ બદલાઈ જાય છે. જીવનથી વિમુખ અનેલો માનવી જીવનને અભિમુખ, સાચા અર્થમાં જીવન જીવવા તત્પર બને છે. એથી વિશેષ પોતાના મનની મૂંઝવણો, ગૂંચવણો, સમસ્યાઓનો ઉકેલ આપોઆપ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તે મનનું સમાધાન થાય છે.

પારસમણિના સ્પર્શે લોહું સુવર્ણ બને છે તેમ સન્તના-ગુરુના સાન્નિધ્યમાં આવવાથી માનવી તારકાળ કંઈ સુવર્ણ બની જતો નથી. સુવર્ણ બનવાની પ્રક્રિયા ખૂબ પ્રલમ્બ છે તે એમાં કદાચ જન્મોજનમ પણ વીતી જાય. પણ સન્તના-ગુરુના સંસ્પર્શથી માનવીના જીવનમાં આધ્યાત્મિક-ઈશ્વરીય અભિગમનો ઉદ્ભવ થાય છે. જીવનની વિષમતા-વિસંવાદિતા સ્વીકારીને પણ શ્રદ્ધા અને શરણાગતિ-પૂર્વક પોતાના ઈષ્ટની-ઈશ્વરની-માતાજીની આમ આરાધના કરવા તત્પર બને છે. જીવનમાં ગુરુ પ્રાપ્ત કરવાનું અને તેમના માર્ગદર્શન અનુસાર સાર્વિક, પવિત્ર તે નીતિમય જીવન જીવવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

પૂજ્ય ગુરુદેવના આશીર્વાદ

M. N. CHAMPANERIA

B. E. Civil (HONS), A. M. I. E. (INDIA)

JANAK ENTERPRISE

1/29, NAVJIVAN CO-OPERATIVE HOUSING SOCIETY,
LAMINGTON ROAD, BOMBAY-400 008

આધ્યાત્મિક ડેલી, એપ્રિલ, '૮૭]

૪

૧૩

વડે જાણે વેદજનનીનાં દર્શન કરી તેના સંદેશથી જ આટલી વાતો ન રજૂ કરી હોય ! અને આભાર-વશતાની લાગણીથી જાણે માતાજી સમક્ષ મરતક નમાવ્યું હોય એમ લાગ્યું.

ગુરુદેવે નિર્દેશ કરેલ વાતને આપણે વિગતે સમજવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈએ એમ લાગે છે.

જીવન અને વ્યક્તિત્વના ઘડતર માટે માનવી પોતાના જીવનમાં ચોક્કસ પ્રકારની આચારસંહિતા ધડે તે જરૂરી છે. આ આચારસંહિતા તન અને મનની, જીવન જીવવાની રીતની ઘડવાની છે. પણ કેવી અને કઈ રીતે ?

પ્રાતઃકાળમાં અથવા બને એટલી વહેલી સવારે ઊઠતા વેંત જ પોતાના ઇષ્ટનું મનોમન સ્મરણ કરવું, પ્રણામ કરવા કે દર્શન કરવા. શૌચસ્નાનાદિથી પરવારી સૌ પ્રથમ નિત્યકર્મ કરી લેવું. પછી જ અન્ય કાર્યોમાં પરોવાવું. ઘરની બહાર પગ મૂકતાં પહેલાં પણ માતાજીનું સ્મરણ-વંદન કરી મનોમન આશીર્વાદ મેળવી પછી જ બહાર જવું. કોઈ પૂજે નહિ ત્યાં સુધી આપણો અભિપ્રાય જણાવવો નહિ કે વચ્ચે ટપકી પડી કોઈની વાતમાં સૂર પુરાવવો નહિ. એથી વ્યક્તિની અવળી છાપ ઊભી થાય છે ને એ ગમે એટલો સાચો હોય તો પણ હાંસીપાત્ર ઠરે છે. દરેકની સાથે મૃદુતાથી-વિનયથી-ધીમેથી જતાં સમજાય તે રીતે બોલવું. આહાર-વિહારમાં પણ નિયમિતતા રાખવી અને જીવનને ચોક્કસ પ્રકારના નીતિ-પ્રમાણિકતાનાં મૂલ્યોથી મઠી દેવું. જીવનની ચોક્કસ એક દિશા નક્કી કરી લેવી, એ દિશામાં આપણી ગતિ ચાલુ રાખવી ને આપણા માર્ગને પવિત્રતાથી વળગી રહેવું. આપણે આપણા જીવનનાં ભૌતિક તેમજ આધ્યાત્મિક ખ્યેય પ્રાપ્ત કરવા સતત પુરુષાર્થ કરતાં રહેવું, પણ પરિણામનો વિચાર ન કરવો. આપણી ચોક્કસ ત્રિચારધારાએ આપણી આચારસંહિતા ઘડવામાં ઉપયોગી બને છે. વ્યક્તિની આચારસંહિતા તેના જીવનને-વ્યક્તિત્વને ચોક્કસ ઢાંચામાં ઢાળે છે. ને જીવનને સુરેખ-સરળ બનાવે છે. જીવનનાં ચોક્કસ પ્રકારનાં પવિત્ર ને સાર્વિક આચરણો મનુષ્ય માટે આવકાર્ય ને આશીર્વાદરૂપ નીવડે છે. એ દિશામાં પ્રયત્ન કરી જોજો.

એનાથી વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વમાં એક જાતનો પ્રભાવ નિખરી આવે છે.

આ પ્રભાવ શું છે ? પ્ર એટલે આગળ પડતું-વિશેષ, અને ભાવ એટલે મનુષ્યના તન-મન-પ્રાણમાં જે છે તે, તે જે અનુભવે છે અને એ અનુભવ એક યા અન્ય રીતે વ્યક્ત કરે છે કે વ્યક્ત થાય છે. તે ભાવ માનવીની એક વિલક્ષણ-વિશિષ્ટ ને સારી છાપ ઊભી થવી ને સામાના મનમાં અંકિત થવી તે પ્રભાવ.

સમય પરિવર્તનશીલ છે. આજના સંજોગો કાલે પલટાઈ જાય છે. આ પલટાતા સંજોગો જ માનવીને, માનવીના વ્યક્તિત્વને ધડે છે. એવા સમયમાં practical બનવું આવશ્યક છે.

આ practical વાસ્તવિક બનવું એટલે શું ? જે કોઈ સમય અને સંજોગો ઉપસ્થિત થાય ત્યારે ધૈર્ય ને સહનશીલતા ઢાળવી તેમાંથી યોગ્ય રચનાત્મક ઉકેલ મેળવી આગળ વધવું તે. જીવનમાં જે કોઈ પરિસ્થિતિ પેદા થાય તેનો સ્વીકાર કરી તેમાંથી માર્ગ કાઢી આગળ વધવું તે-પણ તે અનિષ્ટ કે અવળે માર્ગે નહિ, નીતિ અને પ્રમાણિકતાના માર્ગે-કુછંદે ચડેલ કે અનિષ્ટોને ભોગ બનેલ માનવી પણ જે અનિષ્ટોમાંથી અગગા થઈ ઇષ્ટનો માર્ગ અપનાવે તો તે જરૂર પ્રજ્ઞના પ્રેમનો અધિકારી બની શકે છે.

આ મનની, મનના બળની પ્રક્રિયા છે. માનવીના જન્મ પછી તેના શરીરનો વિકાસ થાય છે, પણ મનનો વિકાસ થતો નથી. મન પુખ્ત બનવું નથી. આ પુખ્તતા શું છે ? અંગ્રેજીમાં જેને આપણે Maturity કહીએ છીએ. એટલે કે પરિપક્વતા. મનને પુખ્ત-પરિપક્વ બનાવવાની આખી

પ્રક્રિયા એ મનુષ્યના વ્યક્તિત્વના ઘાટ-ધડતરની પ્રક્રિયા બની રહે છે. વ્યક્તિના સંસ્કાર, ઉછેર અને વાતાવરણ પર એનો મોટો આધાર રહે છે.

કુભાર માટીના એક લોદાને ચાકડા પર ચડાવી, એને ટપારી ટપારીને એમાંથી ઘાટ ઘડે છે તેવી જ રીતે આપણા સર્જક એવા પ્રભુ પણ માનવીનું અનેક પ્રકારની આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિઓથી ટપારી ટપારીને ઘડતર કરે છે. એમાં માનવીનો પોતાનો પુરુષાર્થ અને કર્મ મહત્વનો ભાગ લખવે છે.

જીવનમાં દરેકની સાથે પ્રેમપૂર્વક વ્યવહાર કરવો જરૂરી છે. રનેહ અને રિમતસભર વ્યક્તિ દરેક જગ્યાએ આવકાર પામે છે. હંમેશના રોતલવેડા ગમે તેના દિલમાં અણગમો પેદા કરી શકે છે. વ્યક્તિના એકમેક સાથેના પ્રેમપૂર્ણ વ્યવહારથી મિત્રો, રનેહીઓ, સંબંધીઓનું મોટું વર્તુળ રચાય છે. વ્યક્તિને એકમેકની હાંફ રહે છે. આ હાંફ માણસને ટકાવી રાખે છે.

આપણું દરેક કાર્ય આપણે જાતે જ કરી લેવું જોઈએ. એથી આપણું કે સામાનું કોઈ કાર્ય ખોરવાતું નથી. સમય ને શક્તિનો પણ બચાવ થાય છે. નિયમિતતા કેળવાય છે. આ નિયમિતતા શરીર, મન અને વ્યક્તિત્વ પર બહુ મોટી અસર કરે છે.

દરેકને દરેક કાર્યમાં સાથ આપવાથી આપણે સામી વ્યક્તિનાં તો પ્રેમ ને સહાનુભૂતિ પ્રાપ્ત કરીએ જ છીએ. આપણને પણ કોઈ સાથ સહકાર મળે છે ને એથી યે વિશેષ આપણને જ માનસિક શાંતિ ને સન્તોષ પ્રાપ્ત થાય છે.

આજના સમયમાં સર્વત્ર નિરાશાનો સૂર પ્રધાનપણે સાંભળવા મળે છે, જે માણસના હીરને-ખમીરને ખલાસ કરી નાખે છે. આશા સંજીવની સમાન છે. જે માણસના જીવનને બચાવે ને બનાવે છે. એથી આશાવાદી-હંમેશ શુભ ચિંતાની જ ભાવના રાખીએ. આવી શુભ ભાવના શુભ જ કરે છે. શુભને સાકાર કરવાનાં માનસિક સંચલનો જ આશા જન્માવે છે. જેમ વાતાવરણમાં શુભ કે પ્રદૂષિત હવાનાં આંદોલનો પ્રસરી રહે છે તેમ આવાં માનસિક સંચલનોના પ્રવર્તનથી-આંદોલનોથી શુભ નિર્માણ થાય છે. આશાવાદી અભિગમ અને હકારાત્મક વલણ જીવનમાં ધણી સફળતાઓ-સરળતાઓ પ્રાપ્ત કરાવી આપવામાં સહભાગી નીવડે છે.

જીવનમાં કોઈને કશુંક પણ આપવાનો આનન્દ કંઈક ઔર જ હોય છે. આપવાની વૃત્તિ (શક્તિ પ્રમાણે) કેળવીશું તો એક પ્રકારના માનસિક સુખ અને શાંતિ અનુભવશે. કોઈ ચીજ-વસ્તુ આપવાથી જ આપેલું કહેવાય છે એવું નથી. આપવા માટે અનેક ચીજો આપણી પાસે પડી છે. જેમ કે કોઈને સાથ આપીએ, હાંફ આપીએ, પ્રેમ ને સહાનુભૂતિ દાખવીએ, આશા બંધાવી આપીએ, કોઈને સારા શબ્દો કહીએ, દાંડેલાના દિલને શાંત કરીએ, આશીર્વાદ ને શુભેચ્છા આપીએ, વિદ્યા આપીએ અને શક્તિ હોય તો જેને જેની જરૂર હોય તે આપીએ. આ જે કંઈક આપીશું તે આપણા 'સત્કર્મ' તરીકે જ મા જ થવાનું છે. માનવી જેવું કરે છે તેવું જ તે પામે છે. એણે કરેલું કર્મ જીગી જ નીકળે છે. માનવીનાં કૃત્યોનો ઈશ્વર સાક્ષી બની રહે છે. એ મહાન દાતાનો બંડાર તે વ્યક્તિ માટે ખુલ્લો થઈ જાય છે. જેમ ખેડૂત ખેતરમાં ખી વાવે છે તે યથા સમયે જીગી નીકળે છે તેમ માનવીએ આપેલું અનેકગણું થઈ ને તેને મળી રહે છે.

જે પેઠીઓ વચ્ચે હંમેશ અન્તર રહેલું જોવા મળે છે, ને એ રહેવાનું જ. તેમ છતાં પણ પ્રથમ માતા-પિતાના-વડીલોના આશ્રિય મેળવવા રહ્યા. તેમના માન-આદર-સત્કાર પણ જળવાવાં જોઈએ.

તેમનાં સલાહ-સૂચનો-માર્ગદર્શનને-મનતબ્યોને પ્રેમાદરપૂર્વક સત્કારવાં ને સ્વીકારવાં રહ્યાં. કારણે અનુભવની ચક્ષીમાંથી પસાર થઈને તેઓને જીવનનું નવનીત લાઘ્યું હોય છે. એક નવી જ જીવનદષ્ટિ તેમણે પ્રાપ્ત કરી હોય છે, જે આપણને અનેક રીતે ઉપયોગી બની રહે છે. એટલે આપણે વડીલોની સાથે રહી ચાલીએ તે જરૂરી છે.

યુવાનો અહમ્નો ત્યાગ કરે તે પણ જરૂરી છે. અહમ્નો ત્યાગ માનવીને હળવા ફૂલ જેવો બનાવે છે. પુષ્પ વજનમાં હલકું હોવા છતાં તેની સુવાસને સૌન્દર્ય અપાર હોય છે. અહમ્થી ખાસી બનેલા અરિતત્વમાં હળવાશ, નિખાલસતા, પ્રેમ તેમજ અન્ય સધળા સદ્ગુણો અવિભાવ પામવા તત્પર થઈ જઈશો.

પૂ. ગુરુદેવનાં મનતબ્યો અને અભિગમને આધારે આટલી સ્પષ્ટતા કરી છે અને આચરણમાં મૂકવાથી વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વનો ચોક્કસ ઘાટ ઘડાશે. યુવાનો એ દિશામાં પ્રયત્ન કરશે ?

પ્રથમ દષ્ટિએ નજીવી ને ક્ષુલ્લક લાગતી બાબતો પણ માનવીના વ્યક્તિત્વને ઝંખું પાડી દે છે. આ ને આવી નાની નાની બાબતોની આપણે કાળજી લઈશું, એ પ્રત્યે ધ્યાન આપીશું તે આપણી સ્વચ્છતા ને ચોક્કસતા કેળવાશે.

મા ગાયત્રીની કૃપા અને પૂ. શાસ્ત્રીજીના આશિષ અમ સૌ
પર અવિરતપણે વરસતા રહેા એવી અભ્યર્થના સહિત

NARENDRA PROCESSING INDUSTRIES

Tele. : Factory : 41177 * Resi. : C/o 42689

33-1, Plot No. 1, Behind Sub-Jail, Khatodra,
SURAT - 395 002

શાળગોષ્ઠિ

પ્રશ્ન : ગુરુદેવ, મા-બાળકનો સમ્યન્ધ કેળવવો અમને બહુ અધરો લાગે છે. એ અંગે આપ કંઈક માર્ગદર્શન આપશો ?

ઉત્તર : મા-બાળકનો સમ્યન્ધ કેળવવો અધરો છે એથી યે વિશેષ તો એ સમ્યન્ધ ટકાવવો અધરો છે. એ દુબ્ધર કાર્ય સિદ્ધ કરીને પણ મા-બાળકનો સમ્યન્ધ કેળવવાથી ને ટકાવવાથી માને નિર્મળ પ્રેમ ને અપાર વાત્સલ્યનો અલૌકિક અનુભવ થાય છે.

આ અંગે હું અગાઉ કહી ચૂક્યો છું, પણ પુનરાવર્તનદોષ કરીને કહું તો આધ્યાત્મિક ભૂમિકાએ, માતાજીની ઉપાસનાના સ્તરે નિષ્કામ અને નિર્લેપતા કેળવવાની જરૂર છે. માતાજીને કોઈ પણ પ્રકારની ભૌતિક કે આધ્યાત્મિક બાબતો અંગે ફરિયાદ ન થવી જોઈએ એમ હું માનું છું.

માતાજીની શ્રદ્ધાપૂર્વક શરણાગતિ સ્વીકારી આપણું સર્વસ્વ તેના હાથોમાં-ચરણોમાં સમર્પી દઈને આપણે નિશ્ચિંત રહીશું તો માતાજીની આપણને અવશ્ય કૃપા પ્રાપ્ત થશે જ થશે, તેની સહાય પણ મળશે. તેની દષ્ટિ પણ આપણા પર રહેશે. માતાજી આપણો બધી જ રીતે ખ્યાલ રાખશે.

આપણી મુશ્કેલી ક્યાં છે તે હું સમજવું. આપણા રોજબરોજના જીવનમાં નાની-નાની અડચણો આવે છે, કે કોઈક મોટી સમસ્યા ઉદ્ભવે છે ત્યારે આપણે એકદમ જ અકળાઈ ને ગભરાઈ જઈએ છીએ. બાવરા-એઆકળા થઈ જઈએ છીએ. આપણી ધીરજ ને સહનશીલતાનો તત્કાળ જ અંત આવે છે, પરિણામે નિરાશા આપણને વળગી પડે છે અને નિર્બળતા આપણા પર કબજો જમાવી બેસે છે. એમાંથી આપણું કશું જ ઉપજતું નથી, બદલે આપણને અનેક રીતે નુકસાન થાય છે. માનસિક અશાંતિ ઘેરી વળે છે. ન કરવાનાં કાર્યો થઈ જાય છે. કોઈક નાનો-મોટો અકરમાત પણ થઈ જાય છે. તો વળી ક્યારેક માનસિક-શારીરિક બીમારી પણ લાગુ પડે છે.

આપણી આ કસોટી હોય છે. ને એ કસોટીમાં આપણે સમ્પૂર્ણ નિષ્કળ પુરવાર થઈએ છીએ. આપણે ઈશ્વરને દોષ દઈએ છીએ. એના અસ્તિત્વનો ઈનકાર કરીએ છીએ કે તેની કૃપા આપણા પર નથી એમ માની લઈએ છીએ. આ સ્થિતિ ઉચિત નથી. આપણે આપણી જ નબળાઈઓને કારણે, સંજ્ઞતાના, શ્રદ્ધાના, શરણાગતિના અભાવને કારણે ઈશ્વર સાથે-માતાજી સાથે અનુબન્ધ-ન્યાતો-સમ્યન્ધ બાંધી શકતા નથી ને આપણને એ દુબ્ધર લાગે છે. એમાં આપણો જ વાંક છે.

આપણે આપણા બાળકને ધમકાવીએ છીએ, એ થપ્પડ મારીએ છીએ કે કટલીક વાતોની તેને આપણે મના પણ કરીએ છીએ. કારણ જેને કારણે આપણે તેને ધમકાવીએ છીએ કે થપ્પડ મારીએ છીએ તે બાબતો તેના હિતમાં નથી હોતી. એ બાબતોનું સામર્થ્ય તેનામાં નથી હોતું, તેનામાં આપણે સારા, સાર્વિક સંસ્કારોનું સિંચન કરવાનું છે તેથી આપણે બાળકને ધડીભર વહીએ છીએ.

અને પછી પાછા આપણે તેને સામેથી આપણા આશ્લેષમાં-બેબામાં સમાવી લઈએ છીએ, તેના પર નિર્તાત પ્રેમ ને વાત્સલ્યની વર્ષા કરીએ છીએ.

આધ્યાત્મિક કૈડી, એપ્રિલ, '૮૭]

આપણને યોગ્ય લાગતી કેટલીક આજ્ઞાઓ આપણે માટે નથી બનતી, તેમાં માતાજીનો કંઈક ને કંઈક શુભ સંકેત અવશ્ય રહેલો જ હોય છે. માતાજીની કૃપા અને વાત્સલ્ય આપણા પર અવિરત વરસતાં જ હોય છે.

માતા સર્જક છે, પાલક છે, પોષક છે. સમસ્ત સૃષ્ટિ પર તેનું નિયંત્રણ છે. માતાજીની ઇચ્છાને પળભર માટે પણ પરિહાર થઈ શકતો નથી.

જીવનની પ્રત્યેક પળમાં માતાજીની ઇચ્છાનો-સંકેતનો અણસાર વાંચીને ચાલીશું તો મા સાથેનો આપણો સમ્બંધ દૃઢ થશે.

આપણા વ્યવહારમાં આપણે વડીલોની આજ્ઞા અને માર્ગદર્શનને અનુસરીશું તો અનેક રીતે આપણે સંવાદિતા અનુભવી શકીએ છીએ તે જ રીતે માતાજીની આજ્ઞાને અનુસરવામાં પણ આપણું જીવન સુમેળ ને સંવાદી બને છે. માતાજી સાથે એક પ્રકારનો નાતો રચાય છે.

હું મારી વાત કરું તો મેં જ્યારે રાજીનામું મૂક્યું તે અગાઉ મને નોકરીમાં થોડીક અડચણો આવી હતી. કેટલાક જણે ઉપરી-અધિકારીઓને મારી વિરુદ્ધમાં ઠાન લાંબેરી મારી બદલી દૂરના ગામમાં કરાવી હતી. પહાડોની ખીણ વચ્ચેની તળેટીમાં મારો વાસ હતો. ત્યાં કેવળ હવા-પાણી જ વિના મુશ્કેલીએ મળતાં, તે સિવાય જીવનજરૂરી સઘળી ચીજો મેળવવા ખૂબ દૂર સુધી જવું પડતું. પંદર દિવસે એકવાર હું ઘેર જતો. તમામ કામ હું બંધ કરતો. એક દિવસ હું ઓફિસે ગયેલો. ત્યારે ધરતું તાણું તૂટી પૈસા, ખાવાનું સઘળું ચોરાઈ ગયેલું. ત્રણ દિવસો મેં કેવળ પાણી પર કાઠી નાખ્યા. ત્રીજા દિવસે હું ઘેર જવા નીકળ્યો પણ મારી પાસે બસના પૈસા પણ નહોતા, મારી આંખોમાં ઊભરાઈ આવતાં આંસુઓને રોકવાનો મેં બેબેબેબે પ્રયત્ન કર્યો. ને ચિત્તને માતાજીના સ્મરણમાં જોડી દીધું. મારી આવી દશા જોઈને મારા ધરના, મારા મિત્રો તેમ જ મારી સાથેના કાર્યકર્તાઓ મને કહેતા કે તમે માતાજીના ઉપાસક છો ને તમારી આ દશા? હું તેઓને એક જ જવાબ આપતો કે હું માતાજીની ઉપાસના કરું છું તે શું નોકરીના કે જીવનનાં સુખસગવડ ખાતર કરું છું? સૃષ્ટિસૌંદર્ય વચ્ચે મને રહેવાનું મળ્યું છે ને એના કુદરતી વાતાવરણમાં મને માતાજીનું સ્મરણ કરવામાં અનહદ આનંદ આવે છે. હું સમ્પૂર્ણ સુખી છું. મને કોઈ જ તકલીફ નથી.

કહેવાનું તાત્પર્ય કે આપણી પરિસ્થિતિઓ-સમસ્યાઓ અંગે આપણે માતાજીને કદી ફરિયાદ ન કરીએ. મનમાં લેશ માત્ર પણ ઉદ્વેગ ન આણીએ, માતાજીની ઉપાસના કરતાં કરતાં કોઈ પણ પ્રકારની ભૌતિક કે આધ્યાત્મિક અપેક્ષા ન રાખીએ, ઝાંખીની કે દર્શનની પણ માગણી ન કરીએ કે ઇચ્છા ન રાખીએ ત્યારે જ આપણે માતાજીના સાચા ઉપાસક ઠરીશું. માતાજી સાથે આપણો નાતો બંધાશે, કેળવાશે ને દૃઢ પણ થશે. માતાજી સાથે સમ્બંધ કેળવવા સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધા અને શરણાગતિની સાથે સળગતા, પવિત્રતા ને સહનશીલતા પણ જરૂરી છે. આટલાં વાનાં સિદ્ધ કરીશું તો માતાજી સાથેનો સમ્બંધ અધરો ને આકરો નહિ લાગશે.

પ્રશ્ન : શરણાગતિ એટલે શું?

ઉત્તર : કોઈકને તાબે થવું, કોઈને વશ થવું, કોઈના થઈ જવું, આપણા પર કોઈકનું આધિપત્ય-અધિકાર-હક્ક સ્વીકારવો એનું નામ શરણાગતિ. પોતાના ઇષ્ટની-માતાજીની શરણાગતિ સ્વીકારવી એટલે કે એને વશ થઈને એના તાબામાં એના થઈને રહેવું. આપણા પર પરમ તત્ત્વની-પ્રભુની-માતાજીની શક્તિની સત્તા-આધિપત્ય સ્વીકારી લઈએ છીએ, ત્યારે શરણાગતિ સ્વીકારી કહેવાય છે. પણ કેવળ

તામે થવાથી કે આધિપત્ય સ્વીકારી લેતાં સમ્પૂર્ણ શરણાગતિ આવતી નથી. આપણે જેને વશ થઈએ, તામે થઈએ છીએ, જેની છત્રછાયામાં રહીએ છીએ તે આપણા પર જેનો અધિકાર હોય છે તેને પસંદ પડે, તે કહે તે મુજબ આપણે વર્તવું પડે છે અને આપણે વર્તીએ ત્યારે તે સમ્પૂર્ણ શરણાગતિ કહેવાય છે.

માનવી-ઉપાસક જ્યારે પરમ તરવની-માતાજીની શરણાગતિ સ્વીકારે છે, ત્યારે જીવનની પ્રતિપજ, જીવનના પ્રત્યેક સોપાન પર તેણે પ્રભુની ઇચ્છાનો-મરજીનો સ્વીકાર કરવો પડે છે. એના વશમાં રહીને જીવવું પડે છે. માનવીના પોતાના મનોરથો કામ લાગતા નથી તે ચાલતા પણ નથી. માનવી પોતાના મનોરથોનો અસવાર-સારથિ જે પ્રભુને બનાવે-માતાજીને બનાવે તે એ મનોરથોની ગતિ ને પ્યેચની પ્રાપ્તિ કંઈક ઓર જ હોય છે. વ્યક્તિ જ્યારે માતાજીની શરણાગતિ સ્વીકારે છે ત્યારે તેણે પોતાની ઇચ્છાઓ-મરજીઓનો પરિહાર કરવો પડે છે. તે જ માનવી-ઉપાસક સાચી ને સમ્પૂર્ણ શરણાગતિ સ્વીકારી શકે.

આપણે જ્યારે ઇષ્ટની સામે, શુરુની સામે એ હાથ જોડી માથું નમાવીએ છીએ ત્યારે આપણે આપણું સમ્પૂર્ણ અ-સામર્થ્ય જાહેર કરીએ છીએ. એ બધી શરણાગતિની ચેષ્ટાઓ છે. વ્યક્તિ વિનમ્ર બની પ્રભુનાં ચરણોમાં પોતાનું અસામર્થ્ય જાહેર કરે છે ત્યારે તે શરણાગતિની જાહેરાત બની જાય છે. આપણું અસામર્થ્ય જાહેર કરીને પરમ સત્તાના સામર્થ્યનો-આધિપત્યનો સ્વીકાર કરીએ છીએ.

અહીં સ્વાભાવિકપણે જ અહમ્મનો નાશ પામે છે. ઉપાસક કે વ્યક્તિ જે અહમ્મી મુક્ત બને તે જ તે માતાજીને શરણે જઈ શકે છે. માતાજીને શરણે જતાં અહમ્મને નામશેષ કરવો આવશ્યક બની રહે છે. અહમ્મવિહીન અસ્તિત્વમાં શરણાગતિનો આરિષ્ટકાર સત્રાય છે. અહમ્મનું વિગલન એ જ સાચી શરણાગતિ છે.

આપણે માતાજીની કે પોતાના કોઈપણ ઇષ્ટની શરણાગતિ સ્વીકારી છે અથવા સ્વીકારવા તત્પર થયાં છીએ પણ આપણી અનેક સમસ્યાઓ છે, મૂંઝવણો છે, આપત્તિઓ છે. દરેકને કંઈક ને કંઈક અપેક્ષાઓ-જંખનાઓ-લાવનાઓ સાકાર કરવાના મનોરથો છે. એ મનોરથો જ્યારે સિદ્ધ નથી થતા ત્યારે આપણે ખૂબ નિરાશા થઈ જઈએ છીએ ને ઈશ્વરને દોષ દઈએ છીએ. આપણે માની એસીએ છીએ કે માતાજીની આપણા પર કૃપા કે આશિષ નથી. આપણે ઉપાસના માર્ગે આગળ વધવું છે, ઉપાસનાની અનેકવિધ અનુભૂતિઓ કરવા ઉત્કટ છીએ, માતાજીનાં દર્શન કરવાની અહમ્મ ઇચ્છા છે પણ એ પણ જ્યારે સાકાર નથી થતાં ત્યારે પણ આપણે નિરાશ થઈ જઈએ છીએ, ઉપાસના ઊડી દઈએ છીએ કે એ તરફ ધ્યાન આપતા નથી. આ સ્થિતિ ઉચિત નથી.

હું દહપણે એમ માનું છું કે, આપણે જ્યારે આપણા ઇષ્ટ કે માતાજીની શરણાગતિમાં આવ્યાં છીએ, ત્યારે જે કંઈ સફળતા-અસફળતા પ્રાપ્ત થાય તેને હોશબેર-ઉલટબેર-અશુભરી આખે-વ્યથિત હૃદયે પણ એ સ્થિતિને સ્વીકારી લેવામાં સાચું ડહાપણ છે. એમાં કોઈ ને કોઈ ગૂઢ સંકેત અવશ્ય સમાયેલો હશે જ. આપણને ઉપાસનાની કોઈ અનુભૂતિ થતી નથી કે માતાજીનાં દર્શન થતાં નથી; એથી નિરાશ કે ઉપાસનામાંથી ચલિત થવાની આવશ્યકતા નથી. આપણે જ્યારે એવી કોઈ અપેક્ષા કે ગણતરી પણ ન કરીએ ત્યારે જ સાચી ને સમ્પૂર્ણ શરણાગતિ સ્વીકારી લેવાશે.

આપણા ચિત્તને-આપણા અન્તરને આપણે એકદમ પ્રુશ્ન-સ્વચ્છ-મોક્ષનું બનાવી દઈએ. જીવનના અભાવોની કોઈ કોઈ દુરિયાદ ન કરીએ. ઉપાસનાકીય બાબતમાં પણ મનમાં કોઈ દુરિયાદ ન કરીએ

પણ ઉપાસનાકીય વ્યાખ્યામાં પણ મનમાં કોઈ વાતની ઝોજપ ન અનુભવીએ અને ઉપાસનાના આપણા ક્રમને નિરંતર, નિયમિત ને દૃઢ બનાવવાનો પ્રયત્ન કરીએ. એમાં જ શરણાગતિનું સાચું હાર્દ સમાયેલું છે.

પ્રશ્ન : પ્રાતઃકાળે ચાર વાગ્યા પહેલાં જપ થઈ શકે?

ઉત્તર : સામાન્ય રીતે જપ કે ઉપાસના માટે કોઈ સમય નિશ્ચિત નથી. નિશ્ચિતતા કેવળ વ્યક્તિના મનની સ્થિરતા અને તૈયારી ઉપર અવલંબે છે. મારા વ્યક્તિગત મનતબ્ધ અને સ્વાનુભવ પ્રમાણે પ્રાણમૂહર્તનો સમય ઉપાસના અને મંત્રજપ માટે ઉત્તમ-સર્વશ્રેષ્ઠ સમય છે. પ્રાણમૂહર્તમાં એટલે કે સવારે ચાર વાગ્યે, ઉષઃકાળ (સૂર્યોદય પહેલાંના થોડોક સમય) પહેલાંના સમય દરમ્યાન આંતર-બાહ્ય વાયુમંડળ અતિ સ્થિર, શાંત, નિર્ભેજ, સૌમ્ય ને સરળતાથી ભેદી શકાય તેવું હોય છે. તેથી ઉપાસના અને મંત્રજપ દ્વારા નિષ્પન્ન થતા આદોહનોને આંતર-બાહ્ય વાયુમંડળમાં સરળતાથી પ્રસારિત ને પ્રસ્થાપિત કરી શકાય છે અને પરમ તત્ત્વની સાથે અનુસંધાન સાધી શકાય તેવો અનુભવ ઉપાસકને થતો રહે છે. એટલે તમે સૌ આ સમયે ઉપાસના આરંભી સ્વાનુભવ કરી જોશો તો વિશેષ સમજાશે. સવારે ચાર વાગ્યા પહેલાં ઉપાસના કરવાની ઇચ્છા હોય તો માનસિક જપ કરી શકાય છે. ધ્યાનમાં પણ બેસી શકાય. ઉપાસનાના અન્ય પ્રયોગો એટલે કે લજ્જન, કીર્તન, લેખન, સ્તોત્રપાઠ, ધૂન વગેરે કરી શકાય છે.

મા ગાયત્રીની કૃપા અને
પૂ. ગુરુદેવના આશિષ હરહંમિશ
વશ્વતા રહેા એવી નમ્ર વિનંતી સહ
જમનાદાસ નાગરદાસ મોદી
જનરલ મરચન્ટ
‘ ભગવતી ’
ઉદવાડા - Rs. ૩૬૬૧૮૫ (ડિ. વલસાડ)

‘ ગુરુકૃપા ઠિ કેવલમ ’
મી ના ટ્રેડર્સ
‘ ભ ગ વ તી ’

ઉદવાડા - Rs. ૩૬૬૧૮૫

હમ કેવી રીતે દૂર થયો !

પ્રત્યેક મનુષ્યનું જીવન કર્મને આધીન છે. કર્મની ગતિ અતિ ગદન અને અકળ છે. મનુષ્ય જન્મોજન્મ સુધી કર્મના ચક્રમાંથી-કર્મના બંધનમાંથી છૂટી શકતો નથી. મનુષ્યે કર્મના ફળ તો એણે ભોગવવા જ પડે છે. તદનુસાર એને જીવન પ્રાપ્ત થાય છે. આપણે ભૌતિક દષ્ટિએ જોઈ, શું તો જણાશે કે પ્રત્યેક મનુષ્યના જીવનની ગતિવિધિ ચિત્રવિચિત્ર હોય છે. દરેક માનવીને કંઈ ને કંઈ તકલીફ-મુશ્કેલી હોય જ છે. જે એના જીવનનાં શાંતિને-સ્વસ્થતાને-નિશ્ચિંતતાને હણી નાખે છે. સમ્પૂર્ણ સુખી જીવન ધરાવતો મનુષ્ય ભાગ્યે જ જોવા મળે છે. કોઈક માનવી ભૌતિક રીતે સમ્પૂર્ણ સુખી હોય તો ય એને શારીરિક કષ્ટો હેરાન કરતાં હોય છે. શારીરિક કષ્ટોથી કષ્ટાતો માનવી જીવનથી સંપૂર્ણપણે હતાશ-નિરાશ થઈ જાય છે, કારણ કે શરીરનાં ધણાં કષ્ટો રચાયે થઈને પડ્યાં રહે છે. એના ગમે તેવા ને ગમે તેટલા ઉપચાર કરે, અનેક નિષ્ણાત તખીબોની સલાહ લે, એની સારવાર લે, પણ એ હજી કંઈક ઓછું યે નથી થતું તેમ જ સાડું યે નથી થતું. વિજ્ઞાનની પરિભાષા અને આપણી ભૌતિક દષ્ટિ જે કહેતી હોય તે, પણ આખરે તો એ મનુષ્યનાં કર્મોનું જ ફળસ્વરૂપ હોય છે. તો પ્રશ્ન એ થાય કે આ બધામાંથી મુક્ત થવનો ઉપાય શો? આનું નિરાકરણ કઈ રીતે કરી શકાય?

એનું નિરાકરણ પણ થઈ શકે. પરમાત્માએ સૃષ્ટિનું સર્જન ચોક્કસ હેતુપુરઃસર કર્યું છે. પ્રત્યેક મનુષ્યને એની ગતિ અનુસાર જીવન આપ્યું, તો એના સુખદુઃખનો આધાર પણ એણે એના ઉપર જ રાખ્યો છે. અર્થાત્ એણે પોતાની લીલાથી જે માનવજીવનની રચના કરી તે મનુષ્ય પોતાનાથી વિમુખ ન બને, પ્રત્યેક મનુષ્ય પોતાની આરાધના-ઉપાસના કરે. પોતાનું નામસ્મરણ કરે, એ નામસ્મરણ એનું તારક-ઉપધારક બળ બની રહે. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતામાં શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને તો કહ્યું જ છે ને કે, અહં ત્વામ્ સર્વં પાપેભ્યો મોક્ષમિષ્યામિ, મા શુચઃ ॥

આમ જ્યારે આપણે શરીરનાં કષ્ટો-કોઈ પણ પ્રકારના રોગોમાંથી મુક્ત થવા એનો ઉપાય શોધીએ ત્યારે પ્રથમ તો આપણે તખીબોનો જ સંપર્ક સાધીશું. એઓ તખીબી ફાર્મ્યુલાઓ સમજાવી એના ઉપચારો દર્શાવશે, પણ એ ઉપચારોથી પણ હજી કાબૂમાં ન આવે, એ દૂર ન થાય તો શું કરવું? એટલું જ નહિ, વર્ષોપર્યન્ત માનવી શારીરિક કષ્ટોમાં કષ્ટાતો રહે તો એનું જીવન કેવું વેરવિખેર, વિચ્છિન્ન, હતાશ બની જાય.

આવા કપરા અંજોગોમાં પણ નિરાશ થવાની જરૂર નથી. પરમાત્માની સરખામતિ, પોતાના કોઈ પણ ઈષ્ટ દેવદેવીનું નામસ્મરણ કે ગાયત્રી-મહામંત્રના નિરંતર જપ દ્વારા ગમે તેવા કષ્ટસામ્ય રોગમાંથી ક્રમશઃ રાહત કે મુક્તિ સાંપડે છે. નામસ્મરણ-જપ રોગની સામે પ્રતિકાર કરવા માટે અમેશ્વ સ્વરૂપ બની શકે છે. અનેક યોગીઓ-સિદ્ધપુરુષો-અન્તોએ પોતપોતાની ઉપાસનાના સ્વકીય બળે અનેકવિધ આધ્યાત્મિક ઉપાયોનું નિર્દેશન કર્યું છે, જેના દ્વારા રોગ નાબૂદ થઈ શકે છે. વળી કોઈક સિદ્ધપુરુષ કે અન્તના અન્તરની આશિષ, એની અમીદષ્ટિ પણ રોગને નિવારવા સમર્થ ને શક્તિ-શાળી છે.

નામસ્મરણ કે જપના સાતત્યને કારણે કષ્ટોથી અસ્વસ્થ અનેલ તન-મન-પ્રાણ ધીમે ધીમે એમાં તદ્દુપ થતાં જાય છે. જેમ જેમ નામસ્મરણ-જપ થતાં જાય છે તેમ તેમ શરીરમાં એક નવી જ એતનાનો-શક્તિનો આવિર્ભાવ થતો જાય છે. એ એતના દ્વારા ધીમે ધીમે તન-મન-પ્રાણમાં સ્વસ્થતા આવતી જાય છે.

ગાયત્રી-મહામંત્રનો જપ રોગોની બાબતમાં અકસીર ઈલાજ બને છે. કારણ કે ગાયત્રી-મંત્રના જપથી શરીરની અનેકવિધ શક્તિઓ જાગૃત થાય છે. એનો અપ્રતિમ પ્રભાવ પડે છે. પરિણામે રોગ-માંથી માનવી મુક્ત થાય છે. જપ દ્વારા માનવી માનસિક શાંતિ અને સ્વસ્થતા પ્રાપ્ત કરે છે. માનસિક શાંતિ ને સ્વસ્થતા શારીરિક સ્વાસ્થ્ય પર ઘણી મોટી અસર કરે છે.

એથી એ વિશેષ મહત્વની વાત તો એ કે નામસ્મરણ કે જપ દ્વારા મનુષ્યનાં કર્મો કપાતાં જાય છે. ધીમે ધીમે કર્મો ક્ષીણ થવાથી તે પોતાની સંતૃપ્ત દશામાંથી મુક્ત થાય છે. આ વાત પ્રત્યેક મનુષ્યે યાદ રાખી જીવનમાં નામસ્મરણ-જપનો અમલ કરવો આવશ્યક ને સલાહભર્યું છે.

વડોદરાના એક ભાઈને દસ વર્ષથી દમનો રોગ હતો. ઉંમર પણ ઘણી નાની. ખૂબ દવાઓ કરી, પણ કોઈ ફેર પડ્યો નહિ. દમને કારણે એટલી બધી મુશ્કેલી પડતી હતી કે ન પૂછે વાત. એક દિવસ એમણે એમના નજીકના સમ્યન્ધી પાસેથી શાસ્ત્રીજી વિશે વાતો સાંભળી ને એઓ શાસ્ત્રીજીને મળવા પ્રેસવા. શાસ્ત્રીજીએ હંમેશની પ્રણાલી અનુસાર મંત્રજપનો આદેશ આપ્યો અને અભિમંત્રિત 'જીવનજીવ' આપ્યું. માની કૃપાથી, શ્રદ્ધાપૂર્વકના અવિરત જપની વિલક્ષણ શક્તિથી દસ જ દિવસના અંદાજ સમયમાં દમનો રોગ દૂર થઈ ગયો. દસ દસ વર્ષના અનેકવિધ ઉપચારો છતાં દમના રોગની હેરાનગતિ એ કદાચ એના કર્મનું જ ફળ હશે ને?

સામાન્ય રીતે યુવાનીનો કાળ વીતી જતાં માનવી અનેક પ્રકારની શારીરિક યાતનાઓનો ભોગ બને છે, પણ ક્યારેક ઉપર દર્શાવ્યું, તેમ ઘણી નાની ઉંમરમાં યાતનાઓ-રોગો શરીરને આમ પ્રસી લે છે, ત્યારે જીવન અને સંસારની અનેકવિધ વિકટ સમસ્યાઓ માનવીને ઘેરી લે છે ને સ્વાભાવિક રીતે જ તે મુંઝાય છે ને કોઈ જ ઉપચારો કારગત ન નીવડે ત્યારે એક માત્ર ઈશ્વરનું શરણું સ્વીકારવાનો વારો આવે છે. ઘણીવાર નિષ્ણાત તખીઓ પણ ભગવાનના ભરોસાની વાત કરે છે. તેઓ પણ પોતાનું નિદાન કરતાં પહેલાં-ઓપરેશન કરતાં પહેલાં પોતાના ઇષ્ટનું સ્મરણ કરે છે. આમ આ પરમ તત્ત્વની શક્તિનો કયાંય પણ, કોઈ પણ રીતે, પરિહાર થઈ શકે એમ જ નથી. આપણે પ્રથમથી જ-આજથી જ આપણા ઇષ્ટની-માતાજીની શ્રદ્ધાપૂર્વક શરણાગતિ સ્વીકારી લઈએ. સંકલ્પ કરીએ, એ આપોઆપ ઉદ્ધારશે.

□ જયગુરુદેવ — જય ગાયત્રીમાતા □

રમેશભાઈ ડોક્ટર સીલક મીલસ

ખટોદશ — સુરત — ટે. નં. ૪૨૧૫૪

ધીરજનાં ફળ મીઠાં હોય છે.

‘હરિનો મારગ છે શરનો, નહિ કાયરનું કામ જો ને’ એ પંક્તિ અનુસાર આધ્યાત્મિક માર્ગ-ધર્મી શરણે જનાર માટે પ્રખર ધૈર્ય, સહનશીલતા, સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા અને અનન્ય શરણાગતિના સાતત્યની જરૂર છે. જીવનના અનેક વિકટ પ્રશ્નોમાં ધીરજ ને સહનશીલતા જરૂરી છે. ભૌતિક જીવનમાં તેવું જ આધ્યાત્મિક જગત માટે પણ છે.

જીવન જ્યારે ચારે કોરથી અન્ધકારમય ને નિરસ લાગે ત્યારે ચિત્તને પ્રભુભક્તિમાં વાળવું જરૂરી છે. પ્રભુભક્તિથી વિટંબણાઓનો સુખદ ઉકેલ અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય જ છે. જીવનમાં ગમે તેવી વિષમતા કે વિસંગતતા હોય છતાં હિંમત, ધૈર્ય, સહનશીલતા દાખવી વધુ ને વધુ પ્રાર્થના કરતાં રહેવું. ધીરજનાં ફળ મીઠાં હોય છે. ભક્તિ ક્યારેય એળે નથી જતી. વહેલું કે મોડું એક યા અન્ય મિષે એવું શુભ ફળ અવશ્ય આવે જ છે.

અત્રે જીવનમાં ધીરજનો અનુભવ કરી ચૂકેલા એક ભાઈની કથની રજૂ કરી છે, જેના દ્વારા ભક્તિ-પરાયણતા શું અને કેવી હોઈ શકે તેનો ઉપાસકોને ખ્યાલ આવશે.

એમણે લખ્યું છે :

‘હું વડોદરા જિલ્લાના સાવલી તાલુકાના ડેસર ગામનો વતની છું. ગુરુદેવના શુભ આશીર્વાદ અને મા ગાયત્રીની અસીમ કૃપાથી આજે મારા હૃદયમાં આનન્દની ઊભો ઊભો રહી છે. અન્ધકારમય જીવનમાં આજે દિવ્ય તેજોમય પ્રકાશ રેલાયો છે.

હું નામે પરમાર પરસોત્તમભાઈ ધૂળાભાઈ. મારા માતાપિતા વૃદ્ધ છે. જે ભાઈ અને ત્રણ બહેનો છીએ. જે બહેનો પરિણીત છે. ગરીબ કુટુંબ. મેં ૧૯૭૪ માં એસ. એસ. સી. ૫૫ ટકાથી પાસ કરી. સ્થિતિ સારી ન હોવાથી આગળ અભ્યાસ કરવાની હામ ચાલી નહિ. આથી ‘૭૪ની સાલથી પેપરની જહેરાતો વાંચી અરજીઓ કરવા લાગ્યો. રોજગાર કચેરી, વડોદરામાં નામ પણ નોંધાવી દીધું. ધણી ઈન્ટરવ્યૂ આપ્યા પણ કોઈ જગ્યાએ ચાન્સ લાગ્યો નહિ. મારા જીવનમાં હતાશા વ્યાપી ગઈ. જીવતર એર સમાન બની ગયું. મારા માયાપની સ્થિતિ જોઈ અમુક વખતે વિચાર કરતો કે મારા માયાપને સુખનો દિવસ નહિ આવે ? મારા માયાપે મહેનત મજૂરી કરી મને એસ. એસ. સી. સુધી લાણાવ્યો. મારા માયાપનું ત્રણ હું ક્યારે ચૂકવીશ એમ થતું.

તે વખતે દર શુક્રવારે ‘સંદેશ’માં ‘અગોચર મનની અનુભવો’નો લેખ વાંચતો. એમાં મા ગાયત્રીના પ્રતાપે કોઈના દુઃખદર્દી નાશ થવાનો કિસ્સો હોય. લેખમાં ‘ગાયત્રી જપ’ અને ‘શાસ્ત્રીજી’ એ જે શબ્દો આવતા. એ વાંચી ગાયત્રી જપ કરવાની પ્રેરણા થઈ. શાસ્ત્રીજીનું નામ વાંચી તેમનાં કર્મ કરવાની ઉત્સુકતા થઈ. ગાયત્રી મંત્ર જાણતો ન હોઈ અમુક સમયે જપ ગાયત્રી મા, જપ ગાયત્રી મા એમ રટયા કરું.

એક દિવસ ખાનગી સંસ્થામાં પઠાવાળા તરીકે કામ કરવા રહ્યો. ત્યાં એક ખાસજી યાત્રિનાં બહેન હતાં. તે અમુક સમયે મને તેમના ઘેર તેડી જતાં. તેમને ઘેર ગાયત્રી માનો ફાટો હતો. ફાટા

આધ્યાત્મિક ફેરી, એપ્રિલ, '૮૭]

નીચે મંત્ર લખેલો હતો. તે મેં લખી લીધો. રાત-દિવસ, ગમે ત્યાં ગાયત્રી મંત્ર મનમાં બોલ્યા કરતો. છતાં હું ખૂબ નિરાશ થઈ ગયો. ઉપર આલ અને નીચે ધરતી. મને ફક્ત શ્રદ્ધા હતી કે મા ગાયત્રી સિવાય મારું કોઈ નથી. હું મા ગાયત્રીનાં પુસ્તકો વાંચતો. મા પ્રત્યે વધુ ને વધુ શ્રદ્ધા દઢ થવા લાગી. હું દરરોજ વહેલી સવારે ઊઠી ત્રણ માળા કરવા લાગ્યો. તા. ૧૫-૬-૭૬ ના રોજ ગુજરાત રીફાઈનરીમાંથી મારો ઇન્ટરવ્યૂ આવ્યો. મા ઉપર શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ રાખી ઇન્ટરવ્યૂ તો આપી આવ્યો. શ્રીમતીનાં દર્શન કરવાનો મારામાં ઉમળકો જાગ્યો. પરંતુ એમનું સરનામું મેળવવું ક્યાંથી ? એક દિવસ મા ગાયત્રીની પૂજાની ચોપડી ખરીદી રહ્યો હતો ત્યારે એક ખીજી ચોપડી પર મારી નજર પડી. ચોપડીનું પહેલું પાનું ફેરવતાં મને સરનામું મળી આવ્યું. તેમનાં દર્શન કરી આશીર્વાદ લીધા. તેમણે ત્રણ માળા કરવાનો આદેશ આપ્યો અને કહ્યું, 'મા બધું બરાબર કરી દેશે.' માની કૃપાથી હું ઇન્ટરવ્યૂમાં પાસ થઈ ગયો. મેડિકલ એકઝામીનેશનમાં પણ પાસ થઈ ગયો.

હું દરરોજ ઊઠીને ત્રણ માળા કરતો. ગુરુદેવના મુખમાંથી નીકળેલા શબ્દો કોઈ કાળે મિથ્યા બન્ય નહિ એવી મારામાં અડગ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ છે. ગુરુદેવના શબ્દોને હું વારંવાર યાદ કરતો. સૂર્ય ઊભવાની દિશા બદલે, આકાશથી વારિને બદલે અગ્નિ વરસે, સમુદ્ર મર્યાદા મૂકે, પણ ગુરુદેવના શબ્દો મિથ્યા થાય નહિ. તેમના શબ્દો હંમેશા સાકાર થાય જ છે. મેરુ ડગે પણ મા પ્રત્યે મારું મન નહિ ડગે. દુઃખ પડે કે મુશ્કેલીઓનો વરસાદ વરસે, પણ માનું શરણું છોડવું નહિ. હું વિધિવિધાન કંઈ જાણતો નથી. સમ્પૂર્ણ શ્રદ્ધાથી માની શરણાગતિ સ્વીકારી છે. મારું સર્વસ્વ માને સોંપી દીધું છે. હું કશી ચિંતા નથી કરતો.

માની અસીમ કૃપા અને ગુરુદેવના આશીર્વાદથી મને પી. ડબ્લ્યુ. ડી.માં નોકરી મળી ગઈ છે. મને સ્વપ્ને પણ ખ્યાલ ન હતો કે મને આ ખાતામાં નોકરી મળશે. મને ગુજરાત રીફાઈનરીની આજ્ઞા હતી. હું દરરોજ સવારે ઊઠી ગુરુદેવે કહ્યા મુજબ માળા કરતો. તેમના શબ્દો 'મા બધું બરાબર કરી દેશે. ચિંતા કરશો નહિ.' વારંવાર યાદ કરતો. ત્યાં વચ્ચે જ પી. ડબ્લ્યુ. ડી. ખાતામાંથી મારો ઇન્ટરવ્યૂ આવ્યો ને હું સિલેક્ટ થઈ ગયો. માની કૃપાથી ઓર્ડર પણ મળી ગયો. ગુજરાત રીફાઈનરીમાં પણ ગુરુદેવના આશીર્વાદ અને માની અસીમ કૃપાથી સિલેક્ટ થઈ ગયો છું.

મા ગાયત્રીની કૃપા

શ્રી ગણેશ ટ્રેડર્સ

'ભગવતી'

ઉદવાડા-Ro. ૩૬૬૧૮૫

અમૃતનું અભ્યસન

ડૉ. કાન્તલાલ કાલાણી

નામસ્મરણ કરતી વેળા ભગવાનની કયાં શોધ કરીશું? સામાન્ય લોકોની એવી માન્યતા છે કે ભગવાન વૈકુંઠમાં, સ્વર્ગમાં કે એવા જ કોઈ દિવ્ય કે અલૌકિક ધામમાં વસે છે. પણ ભગવાને પોતાનો વસવાટ જુદા સ્થાને બતાવ્યો છે. તેઓ કહે છે:

નાહં વસામિ વૈકુણ્ઠે યોગિના હૃદયેન ચ |

મહુ ભક્તા યત્ર ગાયન્તિ તત્ર તિષ્ઠામિ નાન્દા ||

ભગવાનનો વાસ વૈકુંઠમાં કે યોગીઓના હૃદયમાં નથી, પણ જ્યાં ભક્તો હરિનામની ધૂન મચાવે છે ત્યાં તેઓ હાજર હોય છે. પૂર્ણ વિનયથી, ભક્તિથી, શ્રદ્ધાથી અને અન્તઃકરણના પૂરેપૂરા ભાવથી ભગવદ્નામ ઉચ્ચારાય છે ત્યારે ચિત્ત શુદ્ધ થયા વિના રહેતું નથી.

ભગવન્નામનું માહાત્મ્ય ગાતાં મહર્ષિ વેદવ્યાસે કહ્યું છે કે કલિયુગમાં ભવસાગર પાર કરવા માટે હરિનામ સિવાય અન્ય કોઈ સાધન નથી. ભગવદ્નામમાં પાપ નાશ કરવાની જેટલી શક્તિ છે એટલાં પાપ, ભલે ગમે તેટલો પણ મોટો પાપી કેમ ન હોય, તે પણ કરી શકતો નથી. ભાગવતકાર કહે છે કે કલિયુગમાં કેવળ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણનું કીર્તન કરવાથી જ મનુષ્ય સર્વ સંગથી મુક્ત થઈ પરમ પદને પામે છે. 'અધ્યાત્મ રામાયણ'ના અધ્યાધ્યાકાંડમાં રામનામનો મહિમા ગાતાં લગભગ આ જ વાત કહી છે:

રામનામ્નૈવ મુક્તિઃ સ્યાત્કલૌ નાન્યેન કેનચિત |

કલિયુગમાં મોક્ષ માટે રામનામ સિવાય બીજો ઉપાય નથી. નામસ્મરણ ચિત્તશુદ્ધિ કરે છે એવા સંતોનો અનુભવ છે, એટલે તેઓ એના પર ભાર મૂકે છે. જળનો સ્વભાવ ગમે તેવી અશુદ્ધિને શુદ્ધ કરવાનો છે. જળના આ સ્વભાવને કોઈ જાણતું હોય કે ન જાણતું હોય, પણ જળ પોતાનો ધર્મ બળવે છે. તેવી રીતે નામસ્મરણનો મહિમા કોઈ જાણતું હોય કે ન જાણતું હોય, એના સહવાસમાં રહેનારને તે પવિત્ર કર્યા વિના રહેતું નથી.

'અમ્નિપુરાણ'માં જપ શબ્દનો સુંદર અર્થ કર્યો છે: 'જ' અક્ષરના ઉચ્ચારણથી જન્મનો વિચ્છેદ અને 'પ' ના ઉચ્ચારણથી પાપનો નાશ થાય છે. જે જન્મસ્મરણ અને પાપનો નાશ કરનાર છે તે જપ કહેવાય છે. આ કારણે જ કદાચ શ્રીકૃષ્ણ ભગવાને શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતામાં કહ્યું હશે: મદ્યાનાં જપયજ્ઞોડરિમ | યજ્ઞોર્મા હું જપયજ્ઞ હું.

નામસ્મરણ અથવા નામજપનું સામર્થ્ય અવર્ણનીય છે. 'રામ' કરતાં રામનામનો મહિમા ગાતાં શંતો થાકતા નથી. સંત તુલસીદાસે કહ્યું છે કે 'રામ ન સકલિ નામ ગુન ગાઈ'. રામ પણ પોતાના નામનું મૂલ્ય નથી કરી શક્યા. આપણા લોકકવિઓએ આ ખાતતને સરસ રીતે રજૂ કરી છે. સાગર પર સેતુ બંધાતો હતો ત્યારનો પ્રસંગ છે. ગમે તેટલા મોટા પથ્થરોને પોતાના પેટમાં સંધરી ભે તેટલો સાગર ઊંડો હોય છે. પણ આ સાગર રામની મદદે આવ્યો હતો. જે પથ્થર પર 'રામનામ' કાતરેલું હોય તેને તે અહર રાખતો. વાનરો મોટા મોટા ખડકો ઊંચકી લાવતા અને તેના પર રામનામ અંકિત કરી પછી રામનામના ઉચ્ચારણ સાથે સાગરજળ પર મૂકતા. આમ સેતુ સરળતાથી બંધાઈ રહ્યો હતો. રામે આ દ્રશ્ય જોયું ત્યારે ક્ષણભર તો તેઓ ત્રિચારમાં પડી ગયા. જાણથીમાં પાછા ફર્યા પછી તેમને એક તુલ્કો સૂઝ્યો. તેમને થયું કે મારા નામમાં આટલી શક્તિ છે તેનાથી હું પણ અચાત હતો. ભાવ, ખાતરી કરી જોઈ. તેઓ સાગર કિનારે ચાલતા ચાલતા જ્યાં કોઈ નહોતું તેવા સ્થાને પહોંચી ગયા.

કોણ જાણે કેમ પણ હનુમાનજીને રામના તુલ્કાની ગંધ આવી ગયેલી. તેઓ રામને ખબર ન પડે તેમ દયાતે પગલે તેમની પાછળ ગયા અને જેવા રામ અટક્યા તેવા હનુમાનજી એક વૃક્ષ પર ચડી રામ શું કરે છે તે જેવા લાગ્યા. રામ પથ્થર ઊંચકી જળમાં મૂકે તેમના આશ્ચર્ય વચ્ચે પથ્થર તરવાને બદલે જળમાં ડૂબી જાય. ત્રણચાર વાર એ પ્રમાણે કયું પણ પથ્થરે તરવાનું પસંદ ન કર્યું! હનુમાનજી વૃક્ષ પર એઠાં એઠાં આ રમત જોતા હતા. રામ નિરાશ થઈને પાછા ફર્યા. રસ્તે વિચારતા હતા : મારે નામે મોટા મોટા ખડક સાગરનાં જળ પર તરે અને મારે હાથે મુકાયેલો નાનો પથ્થર ડૂબી જાય તે કેવી વાત!

હનુમાનજી વૃક્ષ પરથી ઊતરી એમની પાસે પહોંચી ગયા. રામને પ્રશ્ન કરી પરિસ્થિતિથી અજાણ હોય તેમ પૂછવા લાગ્યા : ભગવાન, અત્યારે એકલા એકલા ક્યાં જઈ આવ્યા? હનુમાનજીના મુખના હાવભાવ જોઈ રામને ખ્યાલ આવી ગયો કે તેઓ પોતાના પરાક્રમને જોઈ ગયા છે! તેમણે હનુમાનજી આગળ બધી રપટતા કરી. એમની બાણીમાં નિરાશાનો સૂર સ્પષ્ટપણે વર્તાતો હતો. હનુમાનજી રામના પરમ ભક્ત હતા. એટલે તેમણે બાજી પલટી નાખી : તેમણે કહ્યું : 'ભગવન, આવી રમત ન કરતા હો તો. જે વાસ્તવિકતા છે તે તમે પ્રગટ કરી આપી. ભગવાન જેનો ત્યાગ કરે છે તે ડૂબે છે. તમે પથ્થરને ત્યજી દેતા હતા પછી એ ડૂબે જ ને! એમાં તમને હર્ષ કે શોક ન થવો જોઈએ.'

હનુમાનજીનું અર્થઘટન ભક્તહૃદયને હાજરે તેવું હતું. રામને થયું કે પોતે પોતાના નામનું મૂલ્ય ખરાબર આંકી શક્યા નથી. રામ કરતાં રામનામ મોટું છે.

રામનામથી જડ જણાતો પથ્થર તરતો હોય તો મનુષ્ય કેમ ન તરી શકે? સંતવાણી કહે છે કે 'ભગતિ ભજન હરિ નાવ હે'. ભગવદ્નામ સંસારસાગરને તરી જવાનું અહુલુત સાધન છે. એટલે તો તુલસીદાસ જેવા મહાન સંતે ભગવાન રામને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું છે કે જગતનાં તમામ વળગણો છૂટી જાય ત્યારે જ ખરા ભાવથી ભગવાનનું નામ લેવાય છે. મૃત્યુ પછી સારી ગતિ પ્રાપ્ત થાય, શુદ્ધિ મુધરી જાય, સંપત્તિનું સુખ મળે, રિક્તિ અને સિદ્ધિ હાથવગાં થાય એટલું જ નહીં, એમાં કરી ઊભુપ ન રહે અને જખરાં માન-પાન મળે એવી સ્વાભાવિક ઇચ્છાઓ રહે, પણ એ તો માયામાં ગળાડૂબ્ય હોય તેની વાત છે. પ્રભુના ભક્તોને આવી બાબતો આકર્ષતી નથી. એનું અંતરતમ તો નિર્દોષ ભક્તિ માટે તલસતું હોય છે. રામચરણમાં અવિચળ અનુરાગ વધતો જાય તેવું ભક્ત ઇચ્છતો હોય છે.

એટલે એ જ્યારે નામસ્મરણ કરતો હોય છે ત્યારે પ્રાણ, ઇચ્છા અને વાહ એ ત્રણેયને સાથે સાંકળતો હોય છે. ત્રણેયનું એકત્વ થતાં અંદરથી નામધ્વનિ ઊઠે છે અને અંદરના ભુવનમંડળમાં એ આપી જાય છે. એને માટે સરખી તૈયારી કરવી જોઈએ.

કોઈ પથ્થર ઉપર ખી વાવતું નથી. એ નકામાં થઈ જાય છે. ખી વાવતાં પહેલાં જમીન ખેડવી પડે છે, કેળવવી પડે છે. એને જળ, ખાતર અને યોગ્ય હવા-ઉત્તમ મળે તેવી વ્યવસ્થા કરવી પડે છે. તેવી જ રીતે ભગવદ્નામ લેતાં પહેલાં મનને, સમગ્ર અસ્તિત્વને તૈયાર કરવું પડે છે.

માયાની મનોહર અને મનભર રમતમાં રમવા ટેવાયેલું મન નામસ્મરણ કરવા તત્કાલ તૈયાર ન થાય તે સમજી શકાય તેવું છે. ચૂલા પર ખીચડી મૂક્યા પછી પાણીમાં ઉપ્ચિત્તા આવતાં ઠાળ-ચોખા કાચાં હોય ત્યાં સુધી ઉઠાળા મારે છે પણ ઠાણા જેવા પાકે છે કે શાંત અને સ્વાદિષ્ટ થઈ જાય છે. એવી જ રીતે મન-ઈન્દ્રિયો હરિનામ પઠવ ન બન્યું હોય ત્યાં સુધી જ ફૂંદાફૂંદ કરે છે, ભટકે છે, પણ હરિકૃપા થતાં શાંત થઈ જાય છે.

હરિનામ પઠવ કેવી રીતે થાય? સંત દાદુ દયાલ કહે છે કે નામસ્મરણ પીડા સાથે એટલે કે આતંભાવે થવું જોઈએ. પ્રેમભક્તિ સાથે થવું જોઈએ. પ્રાણ અને મન એક સાથે સ્મરણમાં લાગી જવા જોઈએ.

સ્મરણ સ્મરણમાં તફાવત હોય છે. મુખથી સ્મરણ થાય, હૃદયથી ય સ્મરણ થાય અને સમગ્ર આણ્વી પણ સ્મરણ થાય. સંત રજ્જુબનો એવો અનુભવ છે કે જે સ્મરણ મુખથી થાય છે તે મનુષ્ય

કક્ષાતું છે, જે હૃદયથી થાય છે તે દેવ કોટિનું છે અને સમ્પૂર્ણ પ્રાણથી થાય છે તે પરમ જ્યોતિમાં લીન કરી દેનાડું હોય છે, ને તે જ સાચું કહેવાને યોગ્ય છે.

સહજોત્પાદ રામનામ લેવાનું કહે છે, પણ એ એવી રીતે લેવાનું કે પરમાત્મા સિવાય અન્ય કોઈને તેની જાણ ન થાય. સંસારને ખતર ન પડે. માત્ર સૃષ્ટિકર્તા જ તેને જાણે એ રામનામ લેવાની ખરી રીત છે.

ધાર્યા નિશાને પહોંચે એવું નામસ્મરણ કરવું જોઈએ. મન પૂરેપૂરું ઈશ્વરમાં લીન થઈ જવું જોઈ એ. નામસ્મરણ કરતી વેળા જીભ અને હોઠ હલાવવાની જરૂર નથી. માળા યાત્રિક રીતે હાથમાં ફર્યા કરે, જીભ મુખમાં હલચલ કર્યા કરે અને મન ચારે બાજુ ભટક્યા કરે એને કોઈ નામસ્મરણ કહેવાય ?

સંત મલૂકદાસે ખીજાએ નામસ્મરણ કેવી રીતે કરવું તેની વાત ન કરતાં પોતાની સ્થિતિની વાત કરી છે. તેઓ એવી ઉન્નત કક્ષાએ પહોંચ્યા છે કે તેમને નામસ્મરણની જરૂર નથી લાગતી. તેઓ કહે છે : નથી હું માળા ફેરવતો કે નથી મારી આંગળીઓને કામે લગાડતો. જીભ દ્વારા રામનામનું ઉચ્ચારણ થાય તેની પણ જરૂર જોતો નથી. કારણ કે સ્વયં હરિ જ માડું સ્મરણ કરે છે અને મને વિશ્રામ મળી ગયો છે. આ તો પરમ સ્થિતિની વાત થઈ. મનુષ્ય પરમાત્માનું સ્મરણ કરે તે સ્વાભાવિક છે પણ અહીં પરમાત્મા ભક્તાનું સ્મરણ કરે છે ! આનાથી જાંચી સ્થિતિ કઈ હોઈ શકે ?

ભક્તાને પરમાત્મા અતિ પ્રિય છે તેમ પરમાત્માને ભક્ત અતિ વહાલો છે. શ્રીમદ્ ભાગવતમાં કહ્યું છે કે-હું મારા પ્રેમીઓની પાછળ ચાલું છું જેથી એમની ચરણરજ મારા પર ઊડીને પડે તો હું પવિત્ર થઈ જાઉં !

ભક્ત બધું છોડી દઈ માત્ર ભગવાન પ્રત્યે જ પ્રેમ કરે છે ત્યારે ભગવાન પણ સંપૂર્ણપણે ભક્તના બની જાય છે. કખીર કખીર એવું સ્મરણ કરતા ભગવાન કખીરજીની પાછળ ચાલતા હશે એ દશ્ય કેવું અલૌકિક હશે ! આવી અનુભૂતિ કખીરને થઈ જ હશે, નહીંતર પરમ જ્ઞાની કખીર હરિનામનો આટલો મહિમા ન કરે. રામનામની લૂંટ પડી છે. જો શક્ય હોય તો લૂંટ ચલાવ. અન્યથા મરતી વેળા પરતાવું પડશે. અરે, જ્યાં સુધી દીવામાં વાટ બળી રહી છે ત્યાં સુધી નિર્ભય બની તું રામનો જપ કરતો જા. જ્યારે તેલ ઘટી જશે અને તેને લીધે વાટ આપોઆપ હોલવાઈ જશે ત્યારે તો તારે સૂતું જ રહેવું પડશે. એટલે અત્યારે તો જાગી જા. એટલે તો સંત દાદુ દયાલે ક્ષણભરનો વિલંબ કર્યા વિના હરિસ્સ પીવાની વાત કરી છે.

સતત હરિસ્મરણ કરતાં રહેવું જેથી એની કચારેય વિરમ્ભિતિ ન થાય. નામસ્મરણ શ્રીહરિ સમીપ ભઈ જનાડું અને અંતે શ્રી હરિમાં લયલીન કરનાડું સૌથી સરળ અને ઉપાધિવિહોળું સાધન છે. બહારની કોઈ વસ્તુનો ઉપયોગ જરૂરી નહીં હોવાથી એમાં સહેજ પણ પરાવલંબન નથી જરૂર છે નિષ્ઠાપૂર્વક હરિસ્મરણમાં ઓગળી જવાની. □

પૂ. ગુરુદેવના આશીર્વાદની અભ્યર્થના સહિત

આરતી ટ્રેડર્સ

જનરલ મરચન્ટ

‘ ભ મ વ તી ’

ઉદવાડા - Rs. ૩૬૧૧૮૫

પૂજ્ય ગુરુદેવનો અમેરિકાનો કાર્યયત્ર

[તા. ૩૧-૫-૮૭ થી તા. ૨૪-૬-૮૭]

તારીખ	વાર	સમય	કાર્યક્રમનું સ્થળ	આયોજકો	ટેલીફોન
૩૧-૫-૮૭	રવિવાર	સવારે	અમદાવાદથી મુંબઈ	વિજયભાઈ કટોલ-મુંબઈ	૨૨૨૩૫૪
૧-૬-૮૭	સોમવાર	સવારે	મુંબઈથી લંડન-ન્યુયૉર્ક	રસિકભાઈ ઠાકર-લંડન	૦૧-૨૦૦-૦૦૫૭
૨-૬-૮૭	મંગળવાર	૬-૮ સાંજે	ફલ્ડીંગ-ન્યુયૉર્ક	આનુભાઈ નાયક	૭૧૮-૯૬૧-૨૩૫૧
૩-૬-૮૭	બુધવાર	"	" "	" "	"
૪-૬-૮૭	ગુરુવાર	૬-૮ સાંજે	શિકાગો ઇલિનોઈસ	કાંતિભાઈ પટેલ	૩૧૨-૬૮૦-૬૬૦૧
૫-૬-૮૭	શુક્રવાર	૬-૮ સાંજે	" "	" "	"
૬-૬-૮૭	શનિવાર	૪-૮ સાંજે	" "	" "	"
૭-૬-૮૭	રવિવાર	૨-૮ સાંજે	ટોરન્ટો / કેનેડા	ધનસુખભાઈ ખત્રી	૪૧૬-૭૮૨-૭૬૮૪
૮-૬-૮૭	સોમવાર	૬-૮ સાંજે	" "	" "	"
૯-૬-૮૭	મંગળવાર	૬-૮ સાંજે	" "	" "	"
૧૦-૬-૮૭	બુધવાર	૬-૮ સાંજે	યુનિયન સીટી, -ન્યુયૉર્ક	રતિલાલ મિસ્ત્રી	૨૦૧-૮૬૫-૭૨૮૨
૧૧-૬-૮૭	ગુરુવાર	૬-૮ સાંજે	" "	" "	"
૧૨-૬-૮૭	શુક્રવાર	૬-૮ સાંજે	સ્પ્રીંગ સીટી, પેનસિલ્વેનીયા	કલ્પના દેસાઈ	૨૧૫-૪૬૫-૫૧૦૩
૧૩-૬-૮૭	શનિવાર	૩-૫ સાંજે	બેનસેલમ, પેનસિલ્વેનીયા	હરીશભાઈ શાહ	૨૧૫-૨૪૫-૬૬૩૩
"	"	૬-૮ સાંજે	હેથિંગટન રહેવાર, -ન્યુયૉર્ક	લક્ષ્મણભાઈ ચૌધરી	૬૦૬-૫૮૬-૭૧૬

તા. ૩૧-૫-૮૭ થી તા. ૨૪-૬-૮૭

૧૪-૧-૮૭	રવિવાર	૧૧-૨ બપોરે	લિવિંગટન, ન્યુબર્સી	મહેશભાઈ દેસાઈ	૨૦૧-૯૯૪-૯૧૮૧
"	"	૩-૫ સાંજે	ડેનવીલ, ન્યુબર્સી	દક્ષાબેન યોગેશભાઈ દવે	૨૦૧-૧૨૭-૨૨૧૬
"	"	૬-૮ સાંજે	યુનિયન, ન્યુબર્સી	જયશ્રી દેવેન પટેલ	૨૦૧-૬૮૬-૫૮૫૩
૧૫-૧-૮૭	સોમવાર	૬-૮ સાંજે	બર્સીસીટી, ન્યુબર્સી	ચંદ્રકાન્તભાઈ અને મનહરબેન } C/o મધુભાઈ પટેલ	૨૦૧-૬૬૩-૪૪૬૭
૧૬-૧-૮૭	મંગળવાર	૬-૮ સાંજે	યુનિયનસીટી, ન્યુબર્સી	કાન્તલાલ પટેલ	૨૦૧-૮૬૪-૩૭૬૪
૧૭-૧-૮૭	બુધવાર	૬-૮ સાંજે	પસાઈક, ન્યુબર્સી	શીલાબેન નાયક	૨૦૧-૪૭૦-૦૭૬૬
૧૮-૧-૮૭	ગુરુવાર	૬-૮ સાંજે	લોગઆઈલે-ડસીટી, ન્યુયોર્ક	દિનેશભાઈ કાયસ્થ	૭૧૮-૬૩૭-૫૪૮૭
૧૯-૧-૮૭	શુક્રવાર	૬-૮ સાંજે	કલીકટકટ, ન્યુબર્સી	ડૉ. પ્રકાશભાઈ બ્યાસ	૨૦૧-૭૭૩-૪૬૧૪
૨૦-૧-૮૭	શનિવાર	૧૦-૧૧ સવારે	ડેનબરી, કનેક્ટીકટ	મયંકભાઈ ગાંધી	૨૦૩-૭૬૨-૮૪૨૧
"	"	૧૧-૨ બપોરે	શિબપોર્ટ, કનેક્ટીકટ	સર્વકાન્ત મિસ્ત્રી	૨૦૩-૩૬૭-૩૪૬૧
"	"	૩-૪ સાંજે	ઓરેન્જ, કનેક્ટીકટ	ડૉ. રમેશભાઈ સીન્ગલ	૨૦૩-૭૬૫-૬૫૬૨
૨૦-૧-૮૭	શનિવાર	૫-૬ સાંજે	સાઉથ વિન્ડસર, કનેક્ટીકટ	જયંતિભાઈ મિસ્ત્રી	૨૦૩-૬૪૪-૫૨૧૬
૨૧-૧-૮૭	રવિવાર	૧-૨ બપોરે	ઓલ્ડબ્રીજ, ન્યુબર્સી	શૈલેશભાઈ પરમાર	૨૦૧-૬૭૬-૫૫૩૬
—	—	૩-૫ બપોરે	વેદ મંદિર, ઇસ્ટપ્લુ-સર્વીક } માયત્રીયજી તથા શ્રવનબજી	અરુણભાઈ ત્રિવેદી જસવંતભાઈ મહાદેવિયા	૨૦૧-૮૨૧-૦૪૦૪ ૨૦૧-૨૫૧-૧૦૪૬
૨૨-૧-૮૭	સોમવાર	સાંજે	ન્યુયોર્કથી લંડન	—	—
૨૩-૧-૮૭	મંગળવાર	સવારના	લંડનથી મુંબઈ	—	—
૨૪-૧-૮૭	બુધવાર	સાંજના	મુંબઈથી અમદાવાદ	—	—

સમાચાર

- * તા. ૨૫-૪-'૮૭ થી તા. ૨૬-૪-'૮૭ શનિવાર તથા રવિવારે પૂજ્ય ગુરુદેવનો સુરતમાં કાર્યયજ્ઞ યોજવામાં આવ્યો છે.
સ્થળ : ત્રિકમનગર સોસાયટી, બંગલા નંબર એ/૬, દર્પણ ટોકીઝની સામે, સુરત.
સમય : બપોરના ૧૨-૦૦ થી ૪-૦૦ વાગ્યા સુધી.
- * તા. ૨૫-૪-'૮૭ થી તા. ૨૭-૪-'૮૭ સુધી અમદાવાદમાં નિલોષા પર પૂજ્યશ્રીનો કાર્યયજ્ઞ બંધ રહેશે.
- * તા. ૩૧-૫-'૮૭ થી તા. ૨૮-૬-'૮૭ સુધી પૂજ્યશ્રીનો અમેરિકાનો કાર્યયજ્ઞ હોવાથી અમદાવાદ 'નિલોષા' પર મળી શકશે નહિ.
- * તા. ૧-૬-'૮૭ થી ૨૪-૬-'૮૭ સુધી પૂજ્ય ગુરુદેવના અમેરિકાના કાર્યયજ્ઞનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.
- * તા. ૧૧-૭-'૮૭ શનિવારે ગુરુપૂર્ણિમા છે. પૂજ્યશ્રીના દર્શન અને ગુરુમંત્રનો લાભ મળી શકશે. સ્થળ : સિવિલ હોસ્પિટલ કમ્પાઉન્ડ, પરીખ મેદાનનો બંગલો, અસારવા, અમદાવાદ-૧૬ સમય : સવારના ૧૦-૦૦ થી ૫-૦૦ વાગ્યા સુધી.

શ્રી ગાયત્રી માતાજીની કૃપા અને પૂજ્ય ગુરુદેવના આશિષની અભ્યર્થના

શ્રી અંબિકા સોપ ફેક્ટરી એન્ડ ટી ડીપો

૪/૧૩૩, હરિપરા પીરછડી રોડ, અંબિકાસહન, સુરત-૩

— : શ્રી અંબિકા કેમીકલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ : —

૫૧/૭૬૨, નવી જી. આર્ષ. ડી. સી., કતારગામ, ફૂલપાડા રોડ, સુરત-૬

મા ગાયત્રી અને પૂજ્ય શાસ્ત્રીજીના આશિષ અમ સૌ પર વરસતા રહેા.

*** શ્રી જય અંબે સોપ એન્ડ ટી રીટેઇલ સોપ ***

૪/૧૩૩, હરિપરા પીરછડી રોડ, અંબિકાસહન, સુરત-૩

શ્રી અંબિકા ટેક્ષટાઇલ્સ

૫૧/૭૬૨, નવી જી. આર્ષ. ડી. સી., કતારગામ, ફૂલપાડા રોડ, સુરત-૬

प्रभर गायत्री-डपासक पू. श्री शास्त्रील

પૂજ્ય ગુરુદેવની મુલાકાત

* આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિથી ત્રસ્ત કોઈપણ વ્યક્તિ, જ્ઞાતિ, જાતિ, સમ્પ્રદાય કે ધર્મનાં બંધનો સિવાય વિનામૂલ્યે પૂજ્ય ગુરુદેવની મુલાકાત લઈ માર્ગદર્શન મેળવી શકે છે. પ્રત્યક્ષ મુલાકાત શક્ય ન બને તો પણ પૂજ્ય ગુરુદેવના આદેશ અનુસાર ગાયત્રી મહામંત્રની ત્રણ માળાને જીવનના અનિવાર્ય દૈનિક કાર્યક્રમમાં વણી લેજો.

મુલાકાત સ્થળ : ' નીલોષા ' બંગલો,

ત્રિમૂર્તિ સોસાયટી, ગવર્નમેન્ટ પાંચ બંગલા પાસે,
ગુલમેર ફ્લેક્સ પાછળ, ગુલબાઈનો ટ્રેકરો,

અમદાવાદ-૧૫.

સમય : બપોરના ૧૨-૦૦ થી ૨-૦૦ (૧૦૧ વ્યક્તિને મુલાકાત)

શનિ-રવિ તથા જાહેર રજાના દિવસે બંધ.

* પૂજ્ય ગુરુદેવ આપના પત્રો વાંચે છે, પરંતુ લેખિત જવાબ પાઠવતા નથી.

* શારીરિક-માનસિક રોગો માટે પૂ. ગુરુદેવ જીવનજી આપે છે. સ્વચ્છ ખાલી ખાટલી સાથે લાવવી, જેથી અભિમંત્રિત જીવનજી આપી શકાય.

